ANTWOORDEN OP VRAGEN FRACTIES PROGRAMMABEGROTING 2027

Geachte raads- en commissieleden,

Hieronder treft u de antwoorden aan op de vragen zoals deze door de diverse fracties zijn gesteld.
De ingediende vragen zijn letterlijk overgenomen. Eventuele taal- en/of typefouten in de vragen zijn niet gecorrigeerd.

Algemeen (RV, RB, 1-4)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
1	Alg	**Betreft: Duidelijkheid en Presentatie van de Programmabegroting.** In het Programmaplan worden de beleidsvoornemens per domein kort aangegeven. Bij de plannen en acties worden geen budgetten of verwachte kosten of uitgaven en baten genoemd. In de Programmabegroting (met name hoofdstukken 3 en 5) is niet of nauwelijks te zien welke lasten en baten (dekking) zijn begroot per plan, maatregel of actie. Kan in de Programmabegroting een bijlage opgenomen worden, waarin de lasten en baten van de plannen, investeringen en maatregelen die in het begrotingsjaar voorzien zijn? Waar mogelijk met toelichting of onderbouwing.	D66/1	Dat klopt. De baten en lasten worden per programma geraamd en niet per plan, maatregel of actie. Nieuwe plannen en beleid worden zo veel mogelijk binnen bestaande werkbudgetten uitgevoerd. In deze begroting is het college terughoudend geweest met het introduceren van plannen waarvoor hogere budgetten nodig zijn. Dit heeft te maken met de timing van het begrotingsproces enerzijds, en met de financiële uitdagingen anderzijds. Enkele specifieke uitzettingen of investeringen zijn wel afzonderlijk opgenomen in de Programmabegroting 2027 op de pagina's 78, 79 en 87.
2	3	De indeling in hoofdstukken en onderliggende paragrafen wijkt af van die van de begroting 2026. Waar komt die afwijking vandaan?	CDA/1	De afwijkende indeling van de hoofdstukken en paragrafen ten opzichte van de Programmabegroting 2026 is ontstaan door enkele technische problemen binnen het softwarepakket waarmee de begroting wordt opgesteld. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2028 wordt dit hersteld, zodat de indeling weer aansluit bij die van voorgaande jaren.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
3	4	De begroting 2027 is sluitend, maar vanaf 2028 lopen de tekorten op tot € 2,6 miljoen. Het college geeft aan in 2027 een traject te starten om te onderzoeken welke keuzes nodig zijn om de gemeente financieel gezond te houden. a. Welke concrete maatregelen of scenario's wil het college in dat traject onderzoeken? b. Waarom wordt dit traject pas in 2027 gestart terwijl de tekorten al zichtbaar zijn in de huidige meerjarenraming? c. Welke beslismomenten worden daarbij aan de raad voorgelegd?	DGP/1	Voor een financieel gezonde gemeente vanaf 2028 zijn we al gestart met voorbereidende werkzaamheden. Ook is in de begroting een bedrag van € 64k geraamd voor (externe) ondersteuning. Begin 2027 wordt een procesvoorstel aan de raad voorgelegd. Hierin worden de te onderzoeken scenario's, de planning en de voorziene beslismomenten voor de raad nader uitgewerkt. De voorbereiding hiervan vraagt tijd en zorgvuldigheid.
4	4	Kan het college aangeven welk deel van de geraamde tekorten vanaf 2028 voortkomt uit autonome ontwikkelingen en welk deel uit gemeentelijke beleidskeuzes?	DGP/1	Nee, dat weten we nog niet. Dit zal onderwerp van gesprek zijn in de scenarioverkenning. Zoals beschreven in begroting heeft de gemeente echter een groot aantal wettelijke taken en stijgt de bijdrage van het gemeentefonds niet mee met de financiële en personele belasting van deze taken.
5	4	Klopt het dat de 1 mln minder uit het gemeentefonds opplust over de jaren heen, en het tekort van jaar T meeloopt naar jaar T+1? Dus als de resultaten van de jaren zijn 0 / -1,3 / -1,7 / -2,6, betekent dat dan eigenlijk dat er in jaar 2 naast de -1 miljoen tekort uit het gemeentefonds, ook nog -0.3 mln overig tekort is? En dat er in jaar 3 dus eigenlijk naast de -1 miljoen uit het gemeentefonds, een positief resultaat van 0.6 mln is?	PRO/1	Nee. De bedragen zijn jaarlijkse begrotingssaldi. De circa € 1 miljoen lagere algemene uitkering vanaf 2028 werkt in elk volgend begrotingsjaar door. Het gaat dus niet om een cumulatieve verlaging van € 1 miljoen in 2028, € 2 miljoen in 2029 en € 3 miljoen in 2030, maar om een jaarlijks terugkerende verlaging van circa € 1 miljoen. Naast deze verlaging bedragen de overige geraamde tekorten circa € 0,3 miljoen in 2028, € 0,7 miljoen in 2029 en € 1,6 miljoen in 2030.
6	4	Voor 2027 is de begroting sluitend, terwijl voor 2028 tot en met 2030 tekorten worden voorzien van respectievelijk € 1,3 miljoen, € 1,7 miljoen en € 2,6 miljoen. Ongeveer € 1 miljoen hiervan wordt veroorzaakt door een lagere bijdrage uit het gemeentefonds. Waar wordt het resterende tekort door veroorzaakt en kan dit per jaar inzichtelijk worden gemaakt?	VVD/1	De resterende tekorten (zonder de € 1 miljoen uitkeringen gemeentefonds) bedragen ongeveer € 0,3, € 0,7 en € 1,6 miljoen. Dit betreft de beginstand na de Zomerrapportage verhoogd met de nagekomen mutaties en het dekkingsplan zoals vermeld in onderdeel 4.1

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				Bedragen x € 1.000 **2028** **2029** **2030** Tekort 1.291 1.705 2.626 Waarvan: ZMR: Lagere UG (afgerond) 1.000 1.000 1.000 Resterend tekort 291 705 1.626 Waarvan: ZMR 2026: Overige mutaties/saldo 195 216 133 Nagekomen mutaties B2027 336 730 1.733 Dekkingsplan B2027 -240 -240 -240 Verschil 0 0 0 Grotere posten betreffen bijvoorbeeld mutaties uitkering gemeentefonds, bijstelling salarislasten (cao), hogere kosten jeugdzorg en lasten voor onderwijshuisvesting.
7	4	Er wordt aangegeven dat begin 2027 een procesvoorstel komt om de financiële tekorten voor de komende jaren het hoofd te bieden. Waarom wordt hiermee pas in 2027 gestart terwijl nu al bekend is dat vanaf 2028 een aanzienlijk structureel tekort ontstaat?	VVD/2	Zie het antwoord op vraag 3.

Programmaplan (5-24)

Sociale leefomgeving (6-8)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
8	6	Onder veiligheid: Wat is de Limburgse norm?	PRO/2	Op 26 oktober 2023 hebben alle burgemeesters in de provincie Limburg de 'Limburgse Norm, een handreiking voor een weerbare overheid' ondertekend. Een weerbare overheid is essentieel om tegenwicht te kunnen blijven bieden tegen ondermijning. Gemeenten spelen een belangrijke rol bij de aanpak van ondermijning. Criminelen zijn voortdurend in beweging en houden zich niet aan gemeentegrenzen. Daarom hebben de Limburgse gemeenten, het waterschap en de provincie de ambitie uitgesproken om zich te committeren aan een 'Limburgse Norm'; een gezamenlijk niveau voor een weerbare overheid. Op 23 november 2023 is de gemeenteraad van Mook en Middelaar middels een raadsmemo op de hoogte gebracht over de gezamenlijk Limburgse beweging tegen ondermijning. Hierbij is ook de handreiking gedeeld.
9	7	**Betreft: onderwijsachterstanden** Er wordt genoemd dat uitvoering wordt gegeven binnen de wettelijke kaders. Graag verduidelijking hierop. Betekent dit dat we enkel doen wat wettelijk nodig is of wat wordt hier anders bedoeld?	D66/1	Jaarlijks ontvangen we een Specifieke Uitkering Onderwijsachterstandenbeleid. Dit budget is hoger dan wij nodig hebben voor de uitvoering van de minimaal wettelijk verplichte taken: het organiseren van voldoende aanbod en spreiding van voor- en vroegschoolse educatie voor peuters en kleuters met een risico op een ontwikkelingsachterstand. Het restant budget mogen we besteden aan aanvullende dienstverlening, maar de wettelijke kaders waarbinnen dit is toegestaan, zijn strak geformuleerd: bestedingen moeten gericht ten goede komen aan kinderen met een risico op een ontwikkelingsachterstand en mogen dus niet generiek ingezet worden, Zie de antwoorden op vragen 15 en 21 voor meer informatie over manieren waarop wij invulling geven aan het Onderwijsachterstandenbeleid.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
10	7	Welke concrete maatregelen worden in 2027 genomen om inwoners voor te bereiden op langdurige uitval van stroom, drinkwater of communicatie en welk budget is hiervoor beschikbaar? Wat zijn de plannen en worden hierbij ook andere initiatieven, zoals Maasburen en Weerbare Buurten, betrokken? Zonde als er initiatieven naast elkaar opgezet worden, die veel overlap hebben.	DGP/1	Over de plannen met betrekking tot het verhogen van de weerbaarheid van onze gemeente wordt gecommuniceerd zodra het plan daartoe, dat momenteel in de maak is, gereed is. We streven hierbij naar Q1 van 2027. We maken hierbij ook gebruik van bestaande initiatieven.
11	7	Wordt in 2027 vastgelegd welke locaties in Mook, Molenhoek, Middelaar en Plasmolen kunnen functioneren als noodsteunpunt en hoe deze locaties bij uitval van reguliere voorzieningen operationeel kunnen blijven? Welke acties en financiële middelen zijn hiervoor nodig?	DGP/2	Zie het antwoord op vraag 10.
12	7	2e paragraaf; hoe wordt een extra trapveld voor eendracht gefinancierd als er zulke grote tekorten zijn? Immers, een dergelijk veld brengt ook structurele extra kosten met zich mee.	DGP/4	De kosten voor een trapveld zitten nog niet in de begroting 2027. Voor het trapveld wordt een separaat raadsvoorstel aan u voorgelegd.
13	7	Sjors Sportief wordt niet vermeld. Betekent dit dat hiermee wordt gestopt?	DGP/5	Nee, Sjors Sportief wordt ook in 2027 uitgegeven.
14	7	" Zo stimuleren we voorzorgcirkels, werken we samen aan de ketenaanpak valpreventie en ondersteunen we mantelzorgers en vrijwilligers." Wordt ook gekeken naar overlap in de dienstverlening van verschillende vrijwilligersorganisaties om deze effectiever in te zetten?	DGP/6	Belangrijk bij deze thema's is het neerzetten van een stevige sociale basis, hierin hebben vrijwilligersorganisaties maar bijvoorbeeld ook de welzijnsorganisatie een belangrijke rol. De welzijnsorganisatie kan hierin verbindend optreden. Waar vrijwilligersorganisaties elkaar overlappen, zullen we daar zeker op wijzen.
15	7	Hoeveel anderstalige leerlingen zijn er, dat wij een zomercampus ondersteunen? Hoort dit door de gemeente gefinancieerd te worden? Of hoort dit bij inburgering o.i.d.?	DGP/8	Gemiddeld neemt vanuit gemeente Mook en Middelaar één anderstalige middelbare scholier deel aan de Zomercampus van Pontem College. Daarom baseren we de subsidie op deelname van één leerling. Deze subsidie past binnen de doelstellingen van het Onderwijsachterstandenbeleid, waarvoor wij jaarlijks een Specifieke Uitkering van het Rijk ontvangen.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				Inburgering is alleen van toepassing op meerderjarige asiel-, gezins- en overige migranten, dus niet op minderjarige anderstaligen.
16	7	Hoe voorkomt het college dat kleinere verenigingen, die grotendeels op vrijwilligers draaien, door ingewikkelde subsidievoorwaarden buiten de boot vallen?	DGP/9	Door de voorwaarden niet onnodig ingewikkeld te maken. Specifiek voor kleinere subsidies (<€5.000) is het subsidieproces makkelijker dan voor hogere subsidies omdat deze direct bij verlening kunnen worden vastgesteld. Wij hebben ook geen signaal ontvangen dat kleinere verenigingen last hebben van subsidievoorwaarden.
17	7	Welke concrete resultaten wil het college eind 2027 hebben bereikt met de inzet op preventie, sport en bewegen, en hoe wordt vastgesteld of hiermee daadwerkelijk inwoners worden bereikt die nu onvoldoende bewegen of gezondheidsachterstanden hebben?	DGP/10	Vanuit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) zijn afspraken gemaakt over basisfunctionaliteiten ter versterking van de samenwerking tussen het zorgdomein en sociaal domein. We zijn aan de slag gegaan met het opstellen van een regionale werkagenda voor de basisfunctionaliteiten en de regionale en wijkgerichte infrastructuren. Monitoring is hierbij een belangrijk onderdeel, er wordt binnen de regio gewerkt aan een monitoringsagenda waarin o.a. concrete indicatoren, nulmetingen en verantwoordelijke partijen worden vastgelegd op verschillende onderdelen. Een belangrijke inhoudelijke afweging is dat we uit de monitoring willen halen of we de juiste mensen, die het extra nodig hebben, ook bereiken. We vertalen de regionale agenda naar lokale speerpunten en een uitvoeringsagenda, waarin we passende indicatoren opnemen om de voortgang en resultaten inzichtelijk te maken.
18	7	Wanneer verwacht het college duidelijkheid te kunnen geven over de haalbaarheid, locatie en kosten van het extra trapveld?	DGP/11	In 2027.
19	7	Welke ondersteuning wil het college specifiek bieden aan mantelzorgers om overbelasting te voorkomen?	DGP/12	We blijven inzetten op bestaande ondersteuning, zoals mantelzorgondersteuning door Synthese en het stimuleren van voorzorgcirkels. Daarnaast is samen met de regio Rijk van Nijmegen een AZWA-werkagenda mantelzorgondersteuning opgesteld, waarmee we in 2027 regionaal aan de slag gaan. Lokaal halen we ervaringen op bij mantelzorgers om beter inzicht te krijgen in hun situatie en behoeften.
20	7	Wat betekent de ambitie om een dementievriendelijke gemeente te worden concreet voor inwoners en mantelzorgers in	DGP/13	Samen met de regio Rijk van Nijmegen is een AZWA werkagenda ketenaanpak dementie opgesteld. In 2027 gaan we hiermee regionaal aan de slag. In die samenwerking verkennen we welke

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		2027? Welke voorzieningen of activiteiten worden toegevoegd ten opzichte van de huidige situatie?		interventies mogelijk en passend zijn en werken we aan een lokale toepassing. Hierbij betrekken we ook partners zoals (de lokale afdeling van) Alzheimer Nederland.
21	7	Onderwijsachterstanden: …zetten in op een goede doorlopende leerlijn, ouderparticipatie en taal- en leesontwikkeling. Is dat niet aan de scholen/schoolbesturen? Wat doe de gemeente in dat verband concreet?	PRO/3	Primair is inderdaad het onderwijs hiervoor verantwoordelijk, maar als gemeente spelen wij hierin een faciliterende/ondersteunende rol en kunnen we afspraken maken over gezamenlijke speerpunten. De gemeente financiert bijvoorbeeld de inzet van de kwaliteitscoördinatoren van de drie basisscholen op de peutergroepen: vier keer per jaar observeren zij de peuters met een risico op een ontwikkelingsachterstand ten behoeve van de soepele overgang naar de kleuterklas. Daarnaast hebben we in 2025 een Boekentasjesproject gesubsidieerd, waarmee peuters en kleuters en hun ouders worden gestimuleerd om ook in de thuissituatie spelenderwijs met taal te oefenen. Ten behoeve van de taalontwikkeling van anderstalige middelbare scholieren subsidiëren wij de Zomercampus van het Pontem College. Deze inzet plegen wij naast onze wettelijk verplichte taak tot het organiseren van voldoende aanbod en spreiding van voor- en vroegschoolse educatie.
22	8	Bibliotheekwerk: Het college wil voldoen aan de wet Wsob, die per 1-1-2027 in werking treedt. Wanneer is nnar verwachting het voldoen aan die wet in onze gemeente volledig geïmplementeerd?	CDA/1	De inwerkingtreding van de gewijzigde Wsob is uitgesteld tot naar verwachting 1 juli 2027. Vervolgens hebben wij een jaar de tijd om een meerjarenplan voor het bibliotheekwerk op te stellen en drie jaar de tijd om aan de wettelijke zorgplicht te gaan voldoen. Dit betekent dat wij uiterlijk 1 juli 2028 ons meerjarenplan inclusief begroting moeten aanleveren aan de Provincie Limburg als interbestuurlijk toezichthouder en dat wij uiterlijk 1 juli 2030 aan de zorgplicht moeten voldoen. We koersen echter op een snellere doorlooptijd: we hopen we al in 2027 een samenwerkingsrelatie aan te gaan met een openbare bibliotheekorganisatie en vervolgens met het opstellen van het meerjarenplan in 2028 de Wsob volledig te implementeren in onze gemeente.
23	8	Kan het college duidelijk maken hoe het nieuwe beleid ten aanzien van de bibliotheek in de begroting is verwerkt? Op pagina 78 wordt een voorziening vermeld van 120K, terwijl op pagina 62 een hoger geraamd budget van 80K wordt vermeld?	D66/2	Op basis van onder meer de tot nu toe gevoerde gesprekken met de openbare bibliotheekorganisaties BiblioPlus en Openbare Bibliotheek Gelderland-Zuid, vergelijking met andere gemeenten en het landelijk normenkader in combinatie met de inbreng van belanghebbenden zoals de vier scholen in onze gemeente, kinderopvangorganisaties en bibliotheekvrijwilligers, hebben wij de

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				voorlopige inschatting gemaakt dat een hybride bibliotheekvoorziening ons naar verwachting jaarlijks circa € 120k zal gaan kosten.
24	8	Welke financiële uitgangspunten liggen ten grondslag aan de onderwijshuisvestingsprojecten Kandinsky Molenhoek en De Maaskei? a. Wanneer ontvangt de raad de resultaten van de haalbaarheidsonderzoeken? b. Welke scenario's worden daarbij financieel uitgewerkt? c. Welke rijksbijdragen, subsidies en bijdragen van derden worden onderzocht om de gemeentelijke bijdrage te beperken? d. Wanneer wordt het Programma en Overzicht Onderwijshuisvesting aan de raad voorgelegd? e. OOp welke wijze worden prioriteiten tussen de verschillende projecten bepaald?	DGP/3	De (voorlopige) financiële doorrekening is gebaseerd op marktconforme tarieven inclusief indexatie en aan de hand van de minimale wettelijke verplichtingen die wij als gemeente hebben ten aanzien van renovatie en nieuwbouw van onderwijshuisvesting in combinatie met de uitgangspunten uit de visie op onderwijshuisvesting die met het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) in 2025 door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Wij onderzoeken momenteel samen met Hevo of de aangevraagde voorzieningen voor onderwijshuisvesting kunnen worden toegekend. Na besluitvorming over de toekenning van de voorzieningen kunnen de verdere uitwerking, planning en financiële consequenties worden bepaald.
25	8	Het college werkt toe naar een hybride bibliotheekvoorziening. a. Gaat het hierbij om een openbare bibliotheekvoorziening voor alle inwoners of uitsluitend om een voorziening ten behoeve van het onderwijs? b. Wanneer ontvangt de raad de verschillende scenario's? c. Wordt daarbij expliciet gekeken naar bereikbaarheid en toegankelijkheid voor inwoners van alle kernen, waaronder inwoners die momenteel gebruik maken van bibliotheekvoorzieningen in Cuijk en Gennep? d. Hoe worden deze gebruikers betrokken bij de verdere uitwerking?	DGP/7	a. Het gaat om het ontsluiten van de dienstverlening van een openbare bibliotheekvoorziening voor alle inwoners. b. In 2027 verwachten wij een voorkeursscenario te kunnen voorleggen aan de raad. c. In het uitwerken van een voorkeursscenario nemen wij allerlei aspecten in overweging, waaronder ook de bereikbaarheid en toegankelijk voor inwoners van alle kernen. d. Afgelopen jaren hebben wij inbreng verzameld van verschillende groepen gebruikers, zoals de vier scholen in onze gemeente, kinderopvangorganisaties en bibliotheekvrijwilligers. Hun inbreng nemen we mee in de gesprekken met openbare bibliotheekorganisaties en in de verdere uitwerking van het voorkeursscenario.
26	8	Voor de onderwijshuisvesting zijn haalbaarheidsonderzoeken gestart voor Kandinsky en De Maaskei. Wanneer verwacht het college deze onderzoeken af te ronden en	VVD/1	Zie het antwoord op vraag 24.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		wanneer worden de financiële consequenties hiervan aan de raad voorgelegd?		
27	8	Er wordt aangegeven dat voor de bibliotheekvoorziening verschillende scenario's worden uitgewerkt, inclusief financiële consequenties. Wanneer worden deze scenario's aan de raad voorgelegd en welk bedrag is hiervoor nu meerjarig in de begroting opgenomen?	VVD/2	In 2027 verwachten wij een voorkeursscenario, inclusief financiële consequenties, te kunnen voorleggen aan de raad. Voor de hybride bibliotheekvoorziening is meerjarig een bedrag à € 120.000 in de begroting opgenomen. Uiterlijk 1 juli 2028 moeten wij ons meerjarenplan inclusief begroting aanleveren aan de Provincie Limburg als interbestuurlijk toezichthouder.

Sociaal domein (9-10)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
28	9 e.v.	De uitdagingen in het Sociaal Domein pakken we zowel lokaal als regionaal aan. Lokaal lijkt onze kracht de meer individuele benadering en regionaal is er de kracht van de grote regio. Zijn er wellicht nog onderdelen, die tussen de wal en het schip raken, of ie we net anders zouden willen aanpakken, dus meer lokaal of meer regionaal?	CDA/1	We bepalen zelf waar we lokaal meer of minder aandacht aan besteden en zorgen daarbij voor een goede balans tussen onze lokale prioriteiten en de regionale opgaven. Door slim gebruik te maken van de regionale samenwerking versterken we onze slagkracht. We trekken samen op met buurgemeenten, verdelen het werk en benutten elkaars kennis en expertise. Zo combineren we de kracht van een eigen, lokale koers met de voordelen van samenwerking in de regio.
29	9 e.v.	Het sociaal domein vormt een zware last in onze begroting. Is er een mogelijkheid om de resultaten van de inspanningen in het sociaal domein meetbaar te laten zien?	CDA/2	We werken intern met dataduidingssessies om gegevens gezamenlijk te analyseren, patronen te herkennen en signalen tijdig op te vangen. Op basis van deze inzichten bepalen we welke acties nodig zijn en zetten we gerichte verbeterstappen in gang. Zo benutten we data niet alleen om inzicht te krijgen, maar ook om gericht te leren, bij te sturen en ons handelen continu te verbeteren. Vanwege de kleine aantallen en de mogelijke herleidbaarheid van gegevens naar individuele inwoners kunnen wij deze informatie niet openbaar delen.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
30	9	Er wordt in het kader van een “Stevig lokaal team” gewerkt aan een plan voor de inrichting van dit team. Wordt dit plan enkel intern in de organisatie ingebracht of gaat dit plan naar de raad?	D66/1	Het beleidskader voor de inrichting van het 'Stevig lokaal team' gaat ook naar de Raad, naar verwachting Q1 2027 Het plan voor de verdere inrichting van dit team betreft een bevoegdheid van het college en zal dus niet ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.
31	9	Het college zet in op preventie, de inzet van POH Jeugd, Wijk-GGD en het Stevig Lokaal Team. a. Welke concrete financiële en inhoudelijke effecten verwacht het college hiervan op de instroom in specialistische en residentiële jeugdzorg? b. Welke doelstellingen hanteert het college daarbij voor 2027? c. Welke indicatoren worden gebruikt om effecten te meten? d. Kan de raad gedurende het jaar inzicht krijgen in ontwikkeling van aantallen cliënten, zorgzwaarte, wachttijden en kosten zodat tijdig kan worden bijgestuurd?	DGP/1	We investeren in vroegtijdig signaleren en handelen en versterken daarvoor onder andere de samenwerking met de partners zoals onderwijs, woningbouw. De beweging naar meer preventie en passende ondersteuning kost tijd; effecten worden niet direct zichtbaar. We vertalen de landelijke opgaven momenteel naar een lokale aanpak. Het stevige lokale team krijgt vanaf 1 januari 2028 vorm. Ambtelijk volgen we de kostenontwikkeling, signaleren we knelpunten en sturen we waar nodig bij. Met dataduidingssessies benutten we beschikbare gegevens om patronen te herkennen en acties uit te zetten. Het ROB (Regionaal Ondersteuningsbureau) monitort de wachttijden en kosten bij aanbieders. Zie ook het antwoord op vraag 29.
32	9	Wat betekent de verandering rond beschermd wonen concreet voor Mook en Middelaar? Zijn er straks extra woningen, personeel of geld nodig?	DGP/4	Het is nog onduidelijk wanneer de decentralisatie van beschermd wonen plaatsvindt en welke financiële middelen hiermee meekomen. In de regio hebben we wel afgesproken dat we eventuele tekorten én overschotten gezamenlijk dragen. De afgelopen jaren zijn er overschotten geweest.
33	9	Er wordt ingezet op preventie en een Stevig Lokaal Team om zwaardere zorg te voorkomen. Op welke manier wordt gemeten of deze inzet daadwerkelijk leidt tot minder instroom in specialistische zorg en lagere kosten?	VVD/1	We zetten al geruime tijd in op preventie en vroegsignalering. Deze aanpak laat inmiddels positieve resultaten zien, onder andere door de inzet van de POH Jeugd. Om deze aanpak verder te versterken, werken we in lijn met landelijke en regionale ontwikkelingen aan een stevig lokaal team. Daarmee willen we hulpvragen nog eerder signaleren en oppakken, zodat zwaardere zorg waar mogelijk wordt voorkomen. We volgen de ontwikkeling van zorgkosten en cliëntenaantallen en gebruiken interne dataduidingssessies om effecten te beoordelen en waar nodig bij te sturen.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
34	10	Zijn er mogelijkheden om de groep “Ontheemden” meer ontplooiingsmogelijkheden te bieden binnen onze gemeente? Ik zie namelijk dat deze groep maar beperkt meedoet en kan doen in onze gemeenschap en zich vaak terug trekt in huis en eigen “bubbel”.	CDA/3	Binnen de groep “ontheemden” onderscheiden we drie groepen: asielzoekers, vergunninghouders en Oekraïense ontheemden. Onze gemeente vangt (nog) geen asielzoekers op, daarom laten we deze groep buiten beschouwing in dit antwoord. Vergunninghouders zijn doorgaans inburgeringsplichtig (indien meerderjarig) en volgen in dat kader (verplicht) taallessen en andere inburgeringsonderdelen zoals de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP). Vallen zij onder de Participatiewet, dan kunnen zij bovendien gebruik maken van de reguliere dienstverlening door bijvoorbeeld de participatiecoach en andere consulenten van het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen (WBRN). Om de lokale integratie te versterken, hebben we voor 2026 en 2027 een subsidie verleend aan Buddy to Buddy voor de uitvoering van een pilot met maatjes in onze gemeente. Doel hiervan is dat inwoners met en zonder migratieachtergrond hierdoor meer op een gelijkwaardige manier met elkaar in contact komen, waardoor de onderlinge sociale cohesie wordt versterkt. Oekraïense ontheemden vallen onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) en mogen vanaf de dag van aankomst in Nederland (betaald) werken. De meerderheid van hen heeft ook daadwerkelijk een betaalde baan. Daarnaast worden er informele activiteiten georganiseerd met/voor/door deze groep en inwoners zonder migratieachtergrond.
35	10	Wat zijn voor onze gemeente de risico’s rond het Beschermd wonnen	CDA/4	Zie antwoord vraag 32.
36	10	Ontheemden: Zijn de kosten die het Rijk vergoed, toereikend genoeg? In maart 2028 verandert de verblijfsstatus van Oekraïense ontheemden, en zijn ze zelf verantwoordelijk voor huisvesting, wat houdt dit in? Mogen ze dan in de huidige huisvesting blijven, en wie betaalt dan welke kosten?	DGP/2	Binnen de groep “ontheemden” onderscheiden we drie groepen: asielzoekers, vergunninghouders en Oekraïense ontheemden. Onze gemeente vangt (nog) geen asielzoekers op. Mocht er in de toekomst wel een asielopvang worden gerealiseerd, dan zal deze worden gefinancierd door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), al dan niet aangevuld met middelen vanuit de Doelgroepflexibele Regeling (DFR) vanuit het Rijk. Vergunninghouders hebben, met uitzondering van de inburgeringsplicht, dezelfde rechten en plichten als andere inwoners. Dat betekent onder andere dat zij zelf hun huisvesting betalen en hiervoor dus geen (extra) kosten voor de gemeente zijn.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				Oekraïense ontheemden vallen inderdaad onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) die vooralsnog is verlengd tot en met 4 maart 2028. Als zij zelf verantwoordelijk worden voor huisvesting, betekent dit dat zij, net zoals vergunninghouders, in principe zelf hun huisvesting moeten gaan betalen. Wat deze transitie precies voor deze doelgroep en voor gemeenten gaat betekenen, is nu nog niet duidelijk.
37	10	Wat wordt bedoeld met de Participatiewet in Balans? Gaat het hierbij om de zogenoemde keukentafelgesprekken? Hoe staat het met de bereikbaarheid van de gemeente voor deze zorgvragen?	DGP/3	De Participatiewet in Balans bevat wijzigingen om de Participatiewet eenvoudiger te maken, zodat inwoners in de bijstand kunnen rekenen op een toereikend en voorspelbaar bestaansminimum. Het gaat hier niet om de keukentafelgesprekken. We zijn goed bereikbaar voor de zorgvragen en hebben de contactmomenten helder gecommuniceerd op onze website.
38	10	De kosten van jeugdzorg met regionaal verblijf stijgen in 2027 met € 500.000. Dit zou gaan om slechts één client. Waarom valt deze client niet onder de Wet Langdurige Zorg? Is dit wel correct aangevraagt en zo ja, waarom is dit afgewezen?	VVD/2	De Wet langdurige zorg (Wlz) wordt bij jeugdigen alleen ingezet wanneer er geen enkel ontwikkelingsperspectief meer is. Het Sociaal Team voert onderzoek uit aan de hand van de stappen van de Centrale Raad van Beroep (CRvB). Daarbij beoordelen professionals altijd of een andere wet dan de Wmo of Jeugdwet voorliggend is.

Fysieke leefomgeving (11-13)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
39	11	Wordt er lering getrokken bij andere grote bouwprojecten in onze gemeente uit het project Molenhoek Zuid? Welke aandachtspunten zijn er?	CDA/1	Uit elk project trekken we lessen voor volgende projecten. Zo hebben we bij de Maastuin ervaren dat niet alleen de fysieke inrichting van een nieuwe woonwijk belangrijk is, maar ook de sociale samenhang en het stimuleren van onderlinge contacten tussen bewoners. Deze ervaringen nemen we mee bij toekomstige woningbouwprojecten.
40	11	Worden ten behoeve van woningbouwprojecten speelvelden en vergelijkbare voorzieningen binnen de woonkernen ingezet voor woningbouw?	DGP/2	Nee. We hebben op dit moment geen concrete projecten waarbij bestaande speelvelden of vergelijkbare voorzieningen in beeld zijn ten behoeve van woningbouw.
41	11	Wat verstaat het college onder "starters"? Wij horen steeds meer geluiden van jongeren dat ze vaak zolang op een huis moeten wachten, dat ze niet meer als starter gezien worden, en daardoor tussen wal en schip vallen: te veel loon als starter, te weinig loon voor een volwaardig huis.	DGP/3	Een starter is iemand die voor het eerst zelfstandig of samen een koopwoning betrekt. Dat hangt niet af van hoelang iemand moet wachten om zijn eerste woning te kopen, of van het inkomen dat die persoon heeft. Wel zijn sommige regelingen gebonden aan een maximaal inkomen.
42	11	Omgevingswet: Is het voor inwoners en de gemeente zelf duidelijk hoe de ontwikkeling naar het definitieve omgevingsplan (2032) verloopt? Wat is huidige stand van zaken van implementatie van de Omgevingswet? Hoe wordt in deze implementatieperiode de dienstverlening naar de inwoners gewaarborgd?	DGP/4	Het college heeft een plan van aanpak vastgesteld, waarin het proces naar het definitieve omgevingsplan uitgezet is. Dit wordt ook gedeeld met de dorpsraden.
43	11	Is er al zicht op wat de ingebruikname van de Maastuin voor een invloed heeft op de doorstroming (Destion en koopwoningen)? En wanneer worden anders de eerste cijfers verwacht?	DGP/5	Bijbouwen van woningen heeft per definitie een positief effect op de doorstromingsmogelijkheden.
44	11	Voor het opstellen van het definitieve omgevingsplan worden externe deskundigen ingehuurd. Welk bedrag is hiervoor in 2027 en	VVD/1	Voor 2027 t/m 2030 is 100k geraamd. De werkzaamheden die nu worden uitgevoerd betreffen het voorbereiden van de inrichting en de technische invulling van een omgevingsplan. Dit zijn

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		meerjarig geraamd en wat is de verwachting wanneer deze werkzaamheden grotendeels door de eigen organisatie kunnen worden uitgevoerd?		specialistische en complexe werkzaamheden die wij niet zelf kunnen. Hiermee wordt een basis gelegd voor de invulling van een omgevingsplan. In de toekomst kan dit worden gebruikt voor het aanpassen van (delen van) het omgevingsplan.
45	11-12	Welke financiële middelen zijn in 2027-2030 gereserveerd voor de verdere planvorming van Startsche Veld en zijn alle verwachte voorbereidingskosten in de huidige begroting verwerkt?	DGP/1	Hier zijn nog geen middelen voor gereserveerd. Wanneer de visie is vastgesteld, gaan we de verdere planuitwerking in beeld brengen en daarbij hoort ook het bepalen van het benodigde budget.
46	12	Botsen “Onderliggende afspraken” zoals bij 10 woningen of meer in een project niet met de realiteit van de nieuwbouw op dit moment? Is de grens van 10 woningen arbitrair of afspraak?	CDA/2	De grens van tien woningen is een afspraak uit de Woondeal. Als 1/3 sociale huur binnen een project niet gehaald kan worden, drukt dat op de opgave van de andere projecten.
47	12	Bij nieuwe woonplannen van 10 woningen of meer wordt 30% sociale woningbouw gerealiseerd en tenminste 2/3e van de woningen moet betaalbaar zijn. Welke definitie wordt gehanteerd voor ‘betaalbare woningen’?	D66/3	De betaalbaarheidsgrens wordt elk jaar opnieuw vastgesteld. De betaalbaarheidsgrens voor 2026 is € 420k.
48	12	Wat is de status van op- en afritten bij de Rijksweg ter hoogte van de Maastuin? Wie is daar verantwoordelijk voor; Projectontwikkelaar of Provincie?	DGP/6	De wijze van ontsluiten is bekend. Het wordt een gelijkvloerse kruising. De projectontwikkelaar neemt de aanleg voor zijn rekening, dit in afstemming met de provincie, aangezien de provincie eigenaar en daarmee eindverantwoordelijke is voor de Rijksweg.
49	12	Wat verstaat het college onder "openbare ruimte"? Vallen daar uitsluitend de openbare buitenruimte en gemeenschapshuizen onder, of ook locaties zoals het LOP, de Tuinkamer Mookerhof, het Seniorenhof en Maasstaete? Zijn deze dan ook voor iedereen toegankelijk? En wat steunt/ betaalt de gemeente daaraan?	DGP/7	Onder 'openbare ruimte' verstaan wij de voor het publiek toegankelijke fysieke ruimte, zoals straten, pleinen, groenvoorzieningen en andere openbare buitenruimten. Gemeenschapshuizen vallen niet onder dit programma 'Fysieke leefomgeving'. In het subsidieplan is terug te lezen welke jaarlijkse initiatieven wij als gemeente financieel ondersteunen. Zo ondersteunt de gemeente diverse initiatieven die plaatsvinden in onze gemeenschapshuizen, (een deel van) de subsidie is dan bedoeld voor het betalen van de huur.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
50	12	Welke concrete stappen worden in 2027 gezet om woningbouw in Middelaar mogelijk te maken en wanneer verwacht het college dat inwoners duidelijkheid krijgen over de locaties Dorpsstraat en Astrantia?	DGP/8	Er wordt op dit moment een plan concreet uitgewerkt, namelijk woningbouw tussen de Dorpsstraat en Broekstraat. Voor de locatie van Astrantia wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd om te kijken of woningbouw wenselijk en haalbaar is.
51	12	Welke concrete verkeersknelpunten worden in 2027 aangepakt en op basis waarvan worden deze geprioriteerd? Kan het college de raad een overzicht geven van de locaties en planning?	DGP/9	De verkeersknelpunten worden aangepakt en geprioriteerd op basis van het Mobiliteitsplan, dat hiervoor het uitgangspunt vormt. Het is onze ambitie om dit plan in 2027 te actualiseren. Daarbij worden ook de locaties en de planning nader bepaald.
52	12	Voor het Startsche Veld wordt uitgegaan van 120 tot 150 woningen. Wanneer wordt duidelijk wat de financiële consequenties van deze ontwikkeling voor de gemeente zijn en welke gemeentelijke kosten worden hierbij verwacht?	VVD/2	Wanneer de visie is vastgesteld, gaan we de verdere planuitwerking in beeld brengen en daarbij hoort ook het bepalen van het benodigde budget.

Natuur, duurzaamheid en recreatie (14-16)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
53	14	Er wordt benoemd dat het duurzaamheidsbeleid bijdraagt aan het klimaatneutraal worden in 2050. Welke maatregelen zijn er buiten dit beleid dan nog meer nodig?	D66/1	Het beleid vormt hiervoor de basis, maar we blijven alle ontwikkelingen volgen. Indien nodig worden hier projecten aan gewijd. Ook herijken we het duurzaamheidsbeleid om eventuele nieuwe ontwikkelingen op te vangen.
54	14	Wij lezen dat in het coalitieakkoord de ambitie is uitgesproken om de doelstellingen uit het uitvoeringsprogramma duurzaamheidsbeleid te verhogen. Welke concrete duurzaamheidsdoelstellingen worden door de nieuwe coalitie verhoogd ten opzichte van het duurzaamheidsbeleid 2024? Welke financiële consequenties verwacht het college hiervan vanaf 2028?	DGP/1	Het duurzaamheidsbeleid dient nog te worden geëvalueerd en herijkt. Dit traject zal op korte termijn worden opgestart. Als onderdeel van de herijking worden ook de bijbehorende doelstellingen opnieuw beoordeeld en waar nodig bijgesteld. Daarnaast zal aandacht worden besteed aan de financiële aspecten en de haalbaarheid van de voorgenomen ambities en maatregelen.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
55	14	Is het college voornemens actief deel te nemen in een lokale energiegemeenschap of uitsluitend een faciliterende rol te vervullen? Welke financiële risico's voor de gemeente ziet het college bij eventuele deelname aan een energiegemeenschap?	DGP/2	Op dit moment zijn er nog geen concrete initiatieven voor de oprichting van een energiegemeenschap bekend. Zodra dergelijke initiatieven zich aandienen, beoordeelt de gemeente welke rol zij hierin kan vervullen. Daarbij verkent de gemeente zowel de mogelijkheden om de oprichting te faciliteren als de optie om zelf deel te nemen aan een energiegemeenschap. Aan een besluit tot deelname gaat altijd een zorgvuldige afweging vooraf, waarbij ook de financiële gevolgen en mogelijke risico's worden beoordeeld.
56	14	Op pagina 14 wordt aangekondigd dat een ecologisch werkprotocol wordt opgesteld en het soortenmanagementplan verder wordt uitgevoerd. Kan het college aangeven welke concrete verplichtingen hieruit voortvloeien voor gemeentelijke projecten, woningbouwontwikkelingen en het beheer van de openbare ruimte, welke structurele kosten hiermee gemoeid zijn en in hoeverre deze documenten in de praktijk een bindend toetsingskader gaan vormen?	DGP/3	Het ecologisch werkprotocol richt zich met name op groenbeheer, zoals maaien en snoeien met oog voor beschermde diersoorten. Dit betekent dat deze werkzaamheden volgens het protocol moeten worden uitgevoerd. Het soortenmanagementplan wordt ingebouwd in het proces van vergunningverlening bij werkzaamheden aan woningen. Deze documenten zijn dus bindend.
57	14	Is het energieloket primair gericht op informatieverstrekking op verzoek van inwoners, of wordt informatie ook proactief aangeboden? En als het op eigen verzoek is, door wie worden die verzoeken dan gedaan? Inwoners die kunnen investeren of zijn de subsidieregelingen ook voor inwoners die alleen kleine projecten kunnen doen en hiervan vaak niet op de hoogte zijn?	DGP/5	Het energieloket is vooral gericht op informatie en ondersteuning op verzoek van inwoners. Inwoners maken hiervoor zelf een afspraak. De vragen komen nu vooral van inwoners die hun woning willen verduurzamen en daar advies, informatie of ondersteuning bij zoeken. Daarbij worden ook subsidies, regelingen en passende vervolgstappen onder de aandacht gebracht, dus niet alleen bij grotere investeringsplannen, maar ook waar kleinere maatregelen mogelijk zijn.
58	14	In het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen om het duurzaamheidsbeleid verder te verhogen. Er wordt onderzocht of hiervoor aanvullende middelen nodig zijn. Wanneer wordt hierover duidelijkheid verwacht en worden nieuwe uitgaven eerst afzonderlijk aan de raad voorgelegd?	VVD/1	Het duurzaamheidsbeleid wordt op korte termijn geëvalueerd en herijkt. In dat kader worden ook de doelstellingen, prioriteiten en financiële consequenties opnieuw bezien. Wanneer daaruit blijkt dat aanvullende middelen nodig zijn, worden deze betrokken bij de reguliere besluitvorming en budgetcyclus. Afhankelijk van de omvang en aard van de betreffende uitgaven worden deze, waar nodig, afzonderlijk aan uw raad voorgelegd.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
59	15	Op pagina 15 wordt aangekondigd dat uitvoering wordt gegeven aan de bomeninventarisatie, verdere vergroening van de openbare ruimte en ondersteuning van inwoners bij het klimaatadaptief maken van woning en tuin. Welke concrete financiële middelen zijn hiervoor in 2027 beschikbaar gesteld en welke meetbare resultaten verwacht het college hiervan te realiseren? Kan het college ook aangeven welke van deze maatregelen nieuw zijn ten opzichte van de begroting 2026 en welke extra structurele lasten deze maatregelen vanaf 2028 met zich brengen?	DGP/4	Aangezien deze zaken het uitvoeringsprogramma duurzaamheid vallen, kunnen deze vanuit de post klimaatbeleid worden voldaan. Wij verwachten hiermee te realiseren dat er bruikbare input komt voor actualisatie van de bomenverordening en het groenbeleid. Ook verwachten we hiermee hittestress tegen te gaan en meer groene tuinen te realiseren onder inwoners. Hieromtrent is vooral de bomeninventarisatie nieuw. Over de structurele lasten kunnen we nog geen uitspraken doen.
60	15	Netcongestie: Is het bekend of er al bedrijven uit onze gemeente vertrokken zijn, doordat het net niet toereikend genoeg is?	DGP/6	Voor zover bij ons bekend, is dat niet het geval.
61	15	Biodiversiteit: Als invasieve exoot wordt de geelpoothoornaar genoemd. Hoe houdt onze gemeente nieuwe exoten in de gaten, zoals de Tijgermug, is hier een protocol van aanpak voor?	DGP/7	We anticiperen op landelijke berichtgeving aan onze gemeente. Ook hebben we hierover contact met andere gemeenten.
62	15	Bij Biodiversiteit wordt naar Basiskwaliteit Natuur alleen verwezen vanwege de principes ervan. Is het ook de bedoeling dat er concreet met dat programma gewerkt wordt? En ook met andere gemeenten samengewerkt wordt? Klopt het dat daar nu geen budget voor is gereserveerd?	PRO/1	Ja, veel dingen die we al doen liggen in lijn met de Basiskwaliteit Natuur. Waar logisch en mogelijk werken we ook samen met buurgemeenten. Het klopt dat hier nu geen separaat budget voor is gereserveerd.
63	15	Bij Biodiversiteit: Onduidelijk is waarom de ene keer niets wordt gespecificeerd (“de ambitie …van het uitvoeringsprogramma duurzaamheid verhogen”) maar dan juist nogal sterk (“project Zoem zones”). Waarom is hier voor gekozen?	PRO/2	Dit komt door voortschrijdend inzicht. Eerder waren de doelstellingen vrij ruim geformuleerd. Toen deed zich de mogelijkheid aan om aan het project Zoem Zones mee te doen. Dit bleek goed te passen bij onze doelstellingen.
64	16	Maasdal: Kunt U ongeveer aangeven hoelang het duurt om de UNESCO-status aan te vragen en te realiseren in onze situatie? Betrek daarbij	CDA/1	Een eerste inschatting is dat het verstandig is rekening te houden met een traject van ongeveer 2 tot 4 jaar, vanaf de eerste serieuze voorbereidingen tot de officiële aanwijzing. De doorlooptijd is onder

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		aansluiten bij Land van Cuijk en/of Gennep en Bergen?		meer afhankelijk van factoren zoals de omvang van het gebied, het aantal betrokken gemeenten en provincies en de mate waarin draagvlak en samenwerking al zijn ontwikkeld. Belangrijk is dat het niet alleen gaat om het indienen van een aanvraag. UNESCO verwacht ook een goed onderbouwd plan voor natuurbehoud, duurzame ontwikkeling, onderzoek en samenwerking met de lokale gemeenschap.
65	16	Er wordt een nieuwe visie economie, toerisme en recreatie opgesteld, hiervoor is ook budget gereserveerd. Wanneer mogen we deze visie verwachten en wie gaat deze opstellen?	D66/2	Deze visie zal worden opgesteld door een extern bureau, waarbij de gemeente de regie heeft. De visie zal naar verwachting in 2028 ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd. De raad zal bij de ontwikkeling van de visie worden betrokken.
66	16	Er wordt een nieuwe visie op economie, toerisme en recreatie opgesteld. Hiervoor was aanvankelijk € 50.000 geraamd, maar dit bedrag wordt in het dekkingsplan weer vrijgelaten en de kosten worden uit een bestaand krediet betaald. Hoe hoog is dit resterende krediet en welk bedrag is daarvan nog beschikbaar na het opstellen van deze visie?	VVD/3	Het gaat om een resterend krediet vanuit de Economische Agenda 2021-2026 en dit betreft €30.000. Naar verwachting zal dit gehele bedrag aan de economische visie worden besteed.
67	16	Bij het Maasdal neemt de gemeente de regie in het onderzoek naar de toekomst van het gebied. Welk budget is hiervoor in 2027 geraamd en welke personele inzet is hiermee gemoeid?	VVD/4	Voor het onderzoek is op basis van uw raadsbesluit een budget van € 60k gereserveerd. De exacte personele inzet vanuit de gemeente is op dit moment niet nader gespecificeerd.

Bestuur en organisatie (17-19)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
68	17	Wanneer kunnen wij een evaluatie verwachten van nut en noodzaak van de uitbreiding van de wethoudersformatie naar 1,0 fte per wethouder? Kan daarbij per wethouder inzichtelijk worden gemaakt hoeveel tijd daadwerkelijk wordt besteed aan de verschillende portefeuilles, bestuurlijke overleggen, representatieve verplichtingen en overige werkzaamheden, bijvoorbeeld op basis van de zakelijke agenda's over een representatieve periode?	VVD/5	Een dergelijke evaluatie is niet toegezegd en wordt daarom niet verstrekt. Wij achten informatie over de agenda's van individuele bestuurders niet noodzakelijk voor uw raad om tot besluitvorming over de begroting te kunnen komen.
69	17	Kan daarbij tevens inzichtelijk worden gemaakt welke werkzaamheden sinds de uitbreiding van de wethoudersformatie zijn toegenomen ten opzichte van de situatie vóór de ophoging?	VVD/6	Nee, zie het antwoord op vraag 68.
70	17-18	De ambtelijke organisatie wordt in 2027 uitgebreid en ook de formatie voor communicatie wordt verhoogd. Welke uitbreiding vindt specifiek bij communicatie plaats en wat zijn hiervan de jaarlijkse kosten?	VVD/1	Een uitbreiding van 16 uur, kosten € 39k per jaar.
71	17/ 50/51	"Dat maakt de werkdruk in onze organisatie hoog." Er wordt binnen de organisatie van alles aangedaan. Wordt er ook nagedacht om dat buiten de organisatie te doen: voorbeeld is de ambtelijke samenwerking tussen Wijchen en Druten? Pagina 50 spreekt over " keuzes in 2027 over de jaren erna" bij Personeels- en organisatiebeleid.	CDA/1	De exacte vraag is voor ons niet helemaal duidelijk. In algemene zin werken we veel samen in de regio en combineren we ook functies wanneer nuttig of nodig. Daarvoor kijken we vooral naar onze directe buren die ook op ons lijken qua omvang en onderwerpen. De Werkorganisatie Druten Wijchen is in dat opzicht behoorlijk verschillend van ons.
72	18	"Het jaar 2027 wordt een belangrijk jaar…" Bereid u al een communicatietraject voor om de komende jaren onze bewoners nog beter te bereiken?	CDA/2	Met het communicatieonderzoek wat eind 2026 wordt afgerond wordt gekeken naar de vorm van communicatie die onze inwoners prettig vinden.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
73	18	Onder dienstverlening wordt gesproken over het niet bedienen van alle kanalen. Wat wordt hiermee bedoeld? Heeft dit betrekking op telefoon, e-mail en het KCC? Worden inwoners in dergelijke gevallen actief verwezen naar de kanalen die wel beschikbaar zijn?	DGP/1	Er is geen intentie om één specifiek kanaal niet meer te gebruiken. Wel zijn niet alle kanalen altijd (of altijd onder kantoortijden) te gebruiken. Mocht hierin iets wijzigen hoort daar zeker heldere communicatie bij over de wijze waarop inwoners ons in dat geval wel kunnen bereiken.
74	18	Er wordt een gemeentebreed communicatiehandboek ontwikkeld. Wordt dit intern opgesteld of extern en welke kosten zijn hiermee gemoeid?	VVD/2	Dit wordt grotendeels intern ontwikkeld. Voor enkele onderdelen (nieuwe sjablonen en vormgeving) is in de begroting 2026 een budget van 10k opgenomen. In 2027 zijn er dus geen extra kosten.
75	18	Voor het proces 'toekomstbestendige gemeente' wordt € 64.000 geraamd voor ondersteuning door een extern adviseur. Welke werkzaamheden worden hiervoor extern uitgevoerd?	VVD/3	We denken hierbij aan procesbegeleiding en advies op het vlak van de inhoud (keuzes om voor te leggen aan de raad) en de toekomstbestendigheid van de organisatie. Het college komt met een procesvoorstel. Zie ook het antwoord op vraag 3.
76	19/78	Het college reserveert € 64.000 voor het proces 'Toekomstbestendige gemeente'. a. Waarom acht het college externe advisering noodzakelijk? b. Welke opdracht krijgt de adviseur? c. Welke concrete producten of beslisdocumenten moeten hieruit voortkomen? d. Welke uitgangspunten worden gehanteerd bij de beoordeling van wettelijke taken, bestaand beleid en nieuw beleid? e. Waarom wordt eerst een extra belastingverhoging van 8,5% voorgesteld en pas daarna het gesprek gevoerd over structurele keuzes en alternatieve dekkingsmogelijkheden?	DGP/2	a. Dit is een proces waar veel onderzocht moet worden en waarvan de resultaten een grote impact op de toekomst van onze gemeente kunnen hebben. Daarnaast heeft de organisatie zelf de afgelopen jaren al gedaan wat mogelijk was om financiële en inhoudelijke uitdagingen het hoofd te bieden. Daarom achten wij het noodzakelijk hierbij externe expertise en ervaring met andere organisaties binnen te halen, evenals een onafhankelijke blik. b-d. Hieraan wordt nog gewerkt. e. Dit jaar is een flinke inspanning geleverd om de begroting sluitend te krijgen en niet onder preventief toezicht te komen. Deze lastenstijging zien wij daarom als onvermijdelijk. Onze gemeente kan daardoor vanuit een nu nog gezonde exploitatie en reservepositie dit proces ingaan. Zie ook het antwoord op vraag 3.
77	19	Wat wordt als max gezien aan verhoging gemeentelijke belastingen?	DGP/3	Dat is er niet.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
78	19	Wat moet het concrete eindproduct zijn van het proces ‘toekomstbestendige gemeente’ en wanneer wordt dit aan de raad aangeboden?	VVD/4	Het proces en de contouren worden op dit moment vormgegeven en komen terug in een procesvoorstel. Zie ook het antwoord op vraag 3.

Admo (20-24)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
79	20	De salarislasten (onderdeel Personeel en Organisatie) stijgen in 2027 mede als gevolg van (voorziene) CAO-wijzigingen en een incidentele formatie-uitbreiding van 6,88 fte - waardoor is deze eenmalige uitbreiding noodzakelijk ? - en waarom is deze uitbreiding niet te verdelen over meerdere jaren?	CDA/1	Vanwege de groei van het aantal inwoners, de toenemende vraag naar onze voorzieningen en het uitbreidende takenpakket van onze gemeente, is de druk op de ambtelijke organisatie structureel dusdanig hoog dat de uitvoering van onze taken voor de inwoners in de knel komt. Daarom is een minimaal noodzakelijke uitbreiding gedefinieerd, die voor één jaar is voorgesteld, omdat de financiële uitdagingen voor de jaren erna geen ruimte lijken te laten voor de uitbreiding. In het proces wat we in 2027 met uw raad gaan lopen zullen keuzes gemaakt moeten worden die invloed gaan hebben op de uitvoering van taken voor de inwoners.
80	20	Waarom valt de uitkering gemeentefonds alleen in 2027 veel hoger uit?	D66/2	De ontwikkeling van de algemene uitkering is verwerkt op basis van de septembercirculaire 2026. De algemene uitkering is in 2027 hoger doordat gemeenten worden gecompenseerd voor het uitstel van de invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo. Deze compensatie vervalt vanaf 2028. Daarnaast is vanaf 2028 door het Rijk een landelijke bezuiniging op huishoudelijke hulp binnen de Wmo verwerkt. Beide ontwikkelingen verklaren grotendeels de terugval van de algemene uitkering vanaf 2028.
81	20	Waarom valt de toeristenbelasting, ondanks de verhoging in 2027, veel lager uit dan de gerealiseerde belasting in 2025?	D66/3	Omdat enerzijds in de opbrengt over 2025 nog een naverrekening over 2024 zat en anderzijds omdat de gerealiseerde opbrengst over 2025 hoger was dan de raming. De raming voor 2026 is trendmatig verhoogd en de raming voor 2027 is trendmatig verhoogd en extra verhoogd met 8,5%.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
82	20	Begrijp ik het goed dat in deze systematiek de opbrengst voor de gemeente wordt vastgezet, dus dat als de WOZ waardes in de gemeente stijgen, de OZB belastingdruk per huishouden daalt (want anders zou er teveel binnenkomen)? Er is bewust gekozen om de waarden voor belastingen voor de toekomst niet te indexeren. Dat staat verderop in het stuk. Waarom is dat?	PRO/1	Ja, bij de ozb is de vooraf geraamde totale belastingopbrengst voor de gemeente leidend. Als de totale woz-waarde stijgt, wordt het ozb-tarief naar beneden bijgesteld. Een algemene stijging van de woz-waarden leidt daardoor niet automatisch tot hogere belastingopbrengsten. Wel wordt rekening gehouden met nieuwbouwwoningen (areaaluitbreiding). De ozb-aanslag per woning is afhankelijk van de individuele woz-waardeontwikkeling ten opzichte van de gemiddelde ontwikkeling. Voor 2027 is de geraamde belastingopbrengst trendmatig verhoogd met 2,91% en aanvullend met 8,5%. Vanaf 2028 wordt in de meerjarenraming uitgegaan van constante prijzen. Daarom worden zowel de baten als de lasten niet verder geïndexeerd. Bij iedere nieuwe begroting worden de ramingen opnieuw geactualiseerd.
83	21	Uw wil de belastingopbrengsten het komend jaar verhogen met de effecten van de septembercirculaire van 2026, de trendmatige verhoging van 2,91% plus extra 8,5%. Dat is veel, maar lijkt ook het gevolg van de beperkte verhogingen van de afgelopen jaren. Kunt U hierop een toelichting geven, ook met de gevolgen voor de komende jaren?	CDA/2	De voorgestelde verhoging moet worden bezien in het licht van de financiële opgaven waarvoor de gemeente de komende jaren staat. De reguliere trendmatige verhoging is bedoeld om de ontwikkeling van de kosten op te vangen. De aanvullende verhoging is een bewuste keuze binnen het dekkingsplan om de gemeentelijke inkomsten te vergroten en de begroting structureel in evenwicht te brengen. Dat de ozb in voorgaande jaren beperkt is verhoogd, speelt hierbij mee. Daardoor is de belastingdruk minder sterk gestegen dan bij een jaarlijkse hogere verhoging het geval zou zijn geweest. De voorgestelde aanvullende verhoging is echter vooral ingegeven door de huidige financiële opgave. De verhoging heeft ook gevolgen voor de komende jaren: de hogere opbrengst vormt vanaf 2027 onderdeel van de structurele inkomsten van de gemeente. Daarmee wordt niet alleen het begrotingsresultaat van 2027 verbeterd, maar ook dat van de daaropvolgende jaren.
84	22	Waarom is er een incidentele formatie-uitbreiding van 6,88 fte alleen in 2027?	D66/4	Zie antwoord op vraag 79.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
85	22	**Betreft: Kosten van Overhead.** In Kolom B2027 is vermeld dat € 407 k doorbelast wordt naar de riool- en afvalreinigingskosten. Voor een beter begrip van de methodiek, graag een toelichting hoe dit bedrag en de verdeling over riool en reiniging wordt bepaald.	D66/1	Een deel van de overheadkosten wordt toegerekend aan de riool- en afvalstoffenheffing. De verdeling gebeurt naar verhouding van de directe kosten van deze heffingen ten opzichte van de totale directe kosten. Dit is vastgelegd in artikel 17, lid 5, van de Financiële verordening Mook en Middelaar 2025.
86	22	De overhead stijgt van €4,741 miljoen in 2026 naar €5,230 miljoen in 2027. Kan het college de stijging van circa €489.000 nader uitsplitsen en aangeven welk deel incidenteel en welk deel structureel is?	DGP/1	De overhead stijgt in 2027 met € 489k ten opzichte van 2026. Hiervan heeft € 404k betrekking op incidentele salarislasten voor de tijdelijke formatie-uitbreiding, zoals opgenomen onder nummer 5 op pagina 78 van de begroting. Het resterende verschil van € 85k betreft per saldo overige mutaties in de overhead, waaronder salarisontwikkelingen, ICT-kosten en huisvestingskosten. Deze mutaties zijn structureel. De incidentele salarislasten van € 404k zijn vanaf 2028 niet meer geraamd.
87	22	De ambtelijke organisatie groeit van 83,4 naar 90,3 fte. a. Welk deel van deze uitbreiding houdt verband met wettelijke taken? b. Welk deel houdt verband met nieuw beleid of uitbreiding van dienstverlening? c. Welke concrete resultaten mogen inwoners hiervan terugzien? d. Leidt deze uitbreiding tot een afname van externe inhuur en zo ja, welk financieel effect is daarvan geraamd?	DGP/2	a-b. Zie deels antwoord op vraag 79. De gehele uitbreiding houdt verband met een toenemende druk op onze wettelijke taken, gecombineerd met de uitbreiding van onze gemeente. Er is geen relatie met nieuw beleid of uitbreiding van dienstverlening. c. Dankzij deze uitbreiding kunnen inwoners blijven rekenen op hetzelfde niveau van dienstverlening en worden lange wachttijden voorkomen. d. Een deel van de uitbreiding wordt ook voorzien om de inhuur in het geval van piekmomenten of projecten op te kunnen vangen met minder inhuur. Hiervoor is nog geen specifiek financieel effect opgenomen. Inhuur wordt in onze begrotingen altijd terughoudend geraamd omdat ons doel is zo weinig mogelijk in te huren.
88	22	De overhead stijgt van € 4,741 miljoen in 2026 naar € 5,230 miljoen in 2027. In 2025 hebben wij ook gevraagd naar de beheersing van de overheadkosten. Welke maatregelen worden nu genomen om te voorkomen dat deze kosten structureel blijven stijgen?	VVD/1	De overhead is een afgeleide van alle kosten die niet aan een specifiek programmaonderdeel toegekend kunnen worden. Het betreft dus kosten voor personeel, faciliteiten en de organisatie. Met structurele personele uitbreiding wordt terughoudend omgegaan. Ook met investeringen en werkbudgetten wordt kritische gekeken. Deels wordt dit budget echter ook beïnvloed

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				door loon- en prijsstijgingen, denk daarbij aan CAO verhogingen, en hogere kosten voor onderhoud en ICT.
89	22	De stijging wordt voor een groot deel veroorzaakt door incidentele uitbreiding van de formatie. Wat is het financiële effect vanaf 2028 wanneer deze tijdelijke formatie geheel of gedeeltelijk structureel wordt?	VVD/2	De tijdelijke formatie-uitbreiding is uitsluitend voor 2027 geraamd en maakt geen onderdeel uit van de structurele meerjarenraming. Uitgangspunt is dat deze tijdelijke inzet na 2027 eindigt. Er is dan ook geen sprake van een structurele stijging van de personeelslasten vanaf 2028 als gevolg van deze uitbreiding. Zie ook de antwoorden op de vragen 86 en 151.
90	24	Is het bedrag van EUR. 20k voldoende voor onvoorziene kosten?	D66/2	De post onvoorzien van € 20k is opgenomen conform artikel 4, lid 2, van de Financiële verordening Mook en Middelaar 2025. De gemeenteraad heeft deze omvang bij de vaststelling van de verordening op 5 maart 2026 vastgesteld.
91	30/31	In par. 2.1 staat vermeld dat Doorbelasting riool € 158 k Doorbelasting reiniging € 126 k Totaal doorbelasting € 411 k Ook voor een beter begrip: Hoe is dit verschil van € 4 k (d.w.z. 411 k-407 k) te verklaren?	D66/3	Het in de vraag genoemde bedrag van € 126k betreft de geraamde baten en niet de toegerekende overhead. De toegerekende overhead bedraagt € 158k voor de rioolheffing en € 253k voor de afvalstoffenheffing, samen afgerond € 411k. Op pagina 22 is € 407k aan overhead doorbelast. Na de laatste begrotingsbijstellingen, onder andere op basis van het Water- en rioleringsprogramma, zijn de lasten voor riolering en daarmee ook de toerekening van overhead gewijzigd. De doorbelasting is hierop nog niet aangepast, waardoor circa € 3k te weinig is doorbelast. Gezien de geringe omvang van het bedrag wordt dit gecorrigeerd bij de Zomerrapportage 2027.

Paragrafen (25-58)

Lokale heffingen (26-34)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
92	26	De stijging van uitgaven(=heffingen) t.a.v. riool is in 2027 aanzienlijk, daarna daalt deze in 2028 weer en daarna weer een vervolg van met stijging van uitgaven/heffingen in 2029 -wat is hiervoor de reden? - Op welke wijze is dit in overeenstemming met het meerjarig rioleringsonderhoudsplan en de daarin gereserveerde budgetten?	CDA/1	Er worden voor 2027 extra kosten verwacht op basis van het voorlopige Water- en Rioleringsprogramma. De uitgaven en kredieten zijn in de Programmabegroting 2027 opgenomen conform de meest recente versie van dit programma.
93	26	Waarom is het opgebrachte bedrag voor rioolheffing in 2028 lager dan in 2027?	D66/1	Zie het antwoord op vraag 92.
94	26	Waarom forse stijging rioolheffing in 2027, daling in 2028 en daarna weer stijging?	PRO/-	Zie het antwoord op vraag 92.
95	26	Op pagina 26 wordt een opbrengst van € 46.000 aan hondenbelasting geraamd tegen € 41.000 in 2026. Dat betekent dat de extra belastingverhoging voor hondenbezitters slechts ongeveer € 5.000 extra oplevert. Kan het college aangeven waarom is gekozen voor een lastenverzwaring voor hondenbezitters terwijl deze maatregel minder dan 2% bijdraagt aan de totale structurele belastingopbrengst van € 240.000 uit het dekkingsplan? Kan het college tevens aangeven in hoeverre de hondenbelasting nog kan worden beschouwd als een doelgebonden heffing?	DGP/1	Het college heeft ervoor gekozen de voorgestelde extra belastingverhoging van 8,5% toe te passen op alle vier de algemene gemeentelijke belastingen: de ozb, forensenbelasting, toeristenbelasting en hondenbelasting. Hiermee wordt de lastenverzwaring niet beperkt tot één of enkele belastingen. Hoewel de extra opbrengst uit de hondenbelasting relatief gering is, draagt ook deze belasting bij aan de structurele dekking van de begroting. De hondenbelasting is geen doelgebonden heffing, maar een algemene belasting. Deze belasting wordt daarom ook, evenals de toeristen- en forensenbelasting, vermeld in de tabel van de algemene dekkingsmiddelen op pagina 20. Neemt niet weg dat er ook kosten mee gedekt worden zoals vermeld op pagina 29 van de Programmabegroting 2027 onder het kopje 'Hondenbelasting'.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
96	26	Naast de trendmatige verhoging van 2,91% stelt het college een extra verhoging van 8,5% van de belastingopbrengsten voor. a. Welk bedrag levert de trendmatige verhoging afzonderlijk op? b. Welk bedrag levert de extra verhoging van 8,5% afzonderlijk op? c. Hoe is deze opbrengst verdeeld over OZB, toeristenbelasting, hondenbelasting en forensenbelasting? d. Welke alternatieven, bezuinigingen, versoberingen of temporiseringen zijn onderzocht voordat voor deze lastenverzwaring is gekozen? e. Waarom is gekozen voor een structurele verhoging in plaats van een tijdelijke maatregel in afwachting van het financiële keuzetraject in 2027?	DGP/2	a. De trendmatige verhoging levert € 78k op. b. De extra verhoging levert, na areaaluitbreiding en trendmatige verhoging, een bedrag van € 240k op (zoals vermeld in het dekkingsplan op pagina 81). c. Ozb (woning en niet-woning) € 218k, toeristenbelasting € 16k, hondenbelasting € 4k en forensenbelasting € 2k; totaal € 240k. d. Alle mogelijke alternatieven die op korte termijn niet leiden tot problemen met de wettelijke uitvoering van onze taken. e. De aard van de tekorten is dusdanig dat niet verwacht wordt dat deze gemakkelijk op te lossen zijn. Daarom is ook wenselijk een financieel gezond vertrekpunt te hebben bij de start van dit proces.
97	26-29	Naast de inflatiecorrectie van 2,91% wordt voorgesteld de OZB, toeristenbelasting, forensenbelasting en hondenbelasting met nog eens 8,5% extra te verhogen. Hoe is het percentage van 8,5% bepaald?	VVD/1	Het percentage van 8,5% is het resultaat van een afweging tussen het versterken van de structurele inkomsten om de begroting in evenwicht te brengen en het beperken van de extra belastingdruk voor inwoners en ondernemers. Daarbij is gezocht naar een balans tussen een betekenisvolle bijdrage aan het terugdringen van het begrotingstekort en de financiële gevolgen voor belastingplichtigen.
98	26-29	Welke alternatieven aan de uitgavenkant zijn onderzocht voordat is gekozen voor een structurele verhoging van de belastingen met 8,5%?	VVD/2	Zie antwoord op vraag 96.
99	26-29	Waarom wordt nu al gekozen voor een extra belastingverhoging terwijl in 2027 nog een traject wordt gestart om te bepalen welke keuzes nodig zijn voor een financieel toekomstbestendige gemeente?	VVD/3	Zie antwoord op vraag 96.
100	28	28: wat is het normtarief voor ozb-tarief? “het huidige gewogen ozb-tarief (2027) voor MenM bedraagt bij gelijkblijvende woz-waarden 0,1320% en lijgt daarmee ruim 17% onder het normtarief.	PRO/1	Het normtarief is het minimale niveau van het ozb-tarief dat het Rijk van een gemeente verwacht voordat zij bij ernstige financiële problemen extra financiële steun kan krijgen. Dit wordt de artikel 12-norm genoemd.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				Voor 2027 bedraagt deze norm 0,1595% van de woz-waarde. Het gemiddelde ozb-tarief van Mook en Middelaar bedraagt 0,1320% (bij gelijkblijvende woz-waarden) en ligt daarmee ruim 17% onder deze norm.
101	32	De vergelijking van de lastendruk met omliggende gemeentes, de provincie Limburg en landelijke cijfers geven aan dat onze gemeente een hoge lastendruk heeft. Hoe zal de lastendruk vanaf 2028 in onze gemeente nog toenemen?	CDA/2	Voor eigenaar-bewoners liggen de gemeentelijke woonlasten van Mook en Middelaar rond het landelijk gemiddelde. Onze gemeente staat op plaats 138 van de 341 gemeenten. Dat de woonlasten iets hoger liggen dan in omliggende gemeenten, hangt mede samen met de relatief hoge gemiddelde woz-waarde van woningen in Mook en Middelaar. Dit weerspiegelt onder andere de aanwezigheid van relatief veel woningen in het hogere prijssegment. Hierbij geldt dat plaats 1 de laagste woonlasten betekent. Voor huurders zijn de woonlasten juist laag. Met plaats 30 van de 341 gemeenten behoort Mook en Middelaar tot de goedkoopste gemeenten van Nederland. Hierbij geldt ook dat plaats 1 de laagste woonlasten betekent. Hoe de woonlasten zich vanaf 2028 ontwikkelen, is afhankelijk van de toekomstige besluitvorming over de gemeentelijke belastingen en de uitkomsten van het traject voor een financieel toekomstbestendige gemeente.
102	32-34	Kunt u ook de lastendruk voor de niet-woningen (eigenaren en gebruikers) voorrekenen (vergelijkbaar met de tabellen op p. 34)? Waarom is deze niet in de begroting opgenomen? Hoe verhouden de totale OZB inkomsten van MM zich tussen de categorieën woningen, niet-woningen eigenaren, en niet-woningen gebruikers?	PRO/2	De tabellen op pagina 34 zijn bedoeld om inzicht te geven in de gemeentelijke woonlasten van huishoudens. De vergelijking met andere gemeenten is gebaseerd op gegevens van COELO over de woonlasten van huishoudens. Voor niet-woningen kan op basis van de geldende tarieven en een gekozen woz-waarde eveneens een belastingberekening worden gemaakt. Een vergelijkbare tabel met gemiddelde lasten is echter minder zinvol. Niet-woningen verschillen sterk in aard, omvang en woz-waarde. Daarnaast kan het waterverbruik aanzienlijk uiteenlopen, waardoor ook de rioolheffing sterk verschilt. Slechts een beperkt aantal bedrijven betaalt bovendien reinigingsrecht.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				Door deze verschillen geeft een gemiddeld belastingbedrag voor niet-woningen geen representatief beeld van de lasten voor individuele bedrijven. Daarom is ervoor gekozen de vergelijking van de gemiddelde lasten te beperken tot woningen. De ozb-opbrengsten zijn uitgesplitst naar woningen (eigenaren), niet-woningen (eigenaren) en niet-woningen (gebruikers) in de tabel op pagina 26 van de Programmabegroting 2027. Van de totale ozb-opbrengsten is circa 84% afkomstig van woningen en 16% van niet-woningen (eigenaren en gebruikers samen).
103	34	Kunt u voorrekenen bij een woning van 500k WOZ waarde (bijna het gemiddelde van 514k zoals blijkt uit p. 112) wat een huishouden méér per jaar en per maand zou gaan betalen? En wat dat zou zijn stél dat volgend jaar de WOZ waardes in onze gemeente gemiddeld met de meest realistische aanname stijgen?	PRO/2	Volgens de tabel op pagina 34 stijgen de gemiddelde gemeentelijke woonlasten bij een woz-waarde van € 500k van € 967 naar € 1.041 per jaar. Dit is een stijging van € 74 per jaar, oftewel € 6,17 per maand. Hierin is de voorgestelde extra belastingverhoging van 8,5% al verwerkt. Als de gemiddelde woz-waarden stijgen, wordt het ozb-tarief naar beneden bijgesteld. De gemiddelde woonlasten veranderen daardoor niet. De gemeente gaat immers uit van een vooraf geraamde belastingopbrengst en niet van een hogere opbrengst door stijgende woz-waarden.
104	34	Onze gemeente zit qua woonlasten voor eigenaren hoger dan andere gemeentes in de omgeving, waaraan ligt dat?	PRO/3	Zie het antwoord op vraag 101.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing (35-38)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
105	35	De waarschijnlijkheid dat een risico zich voordoet in de categorie hoog was vorig jaar 75% en is nu verlaagd naar 70%. Wat is hiervan de reden?	D66/2	De aanpassing vloeit voort uit de Nota risicomanagement 2026, die op 17 september 2026 door de gemeenteraad is vastgesteld. Hierin is bepaald dat voor iedere risicoklasse het midden van de bijbehorende kansbandbreedte als rekenpercentage wordt gehanteerd. Voor de categorie 'hoog' (60% tot 80%) bedraagt dit 70%.
106	35	Er zijn drie nieuwe risico's toegevoegd waarvan stijgende prijzen agv geopolitieke ontwikkelingen er een is. In de toelichting op pagina 120 wordt aangegeven waaraan gedacht wordt (stijgende prijzen energie, materialen en diensten). Vervolgens wordt gerekend met een percentage van 2% over € 28 mio. Kan hier wat meer duiding aan gegeven hoe percentage en bedrag tot stand is gekomen?	D66/3	Voor het risico van extra prijsstijgingen als gevolg van geopolitieke ontwikkelingen is bij wijze van stelpost uitgegaan van een aanvullende prijsstijging van 2%, boven op de reguliere prijsontwikkeling waarmee in de begroting rekening is gehouden. Als berekeningsgrondslag zijn de totale geraamde lasten van de Programmabegroting 2027 gehanteerd (pag. 60: € 27.955k = circa € 28 miljoen). Hiermee wordt het mogelijke financiële effect van onvoorziene prijsstijgingen indicatief geraamd.
107	35	In de tabel op pagina 35 wordt het risico van geopolitieke prijsstijgingen geraamd op € 559.000 en een gewogen risico van € 280.000. In de bijlage wordt respectievelijk € 563.000 en € 282.000 vermeld. Welke bedragen zijn juist en welk bedrag is gebruikt bij de berekening van het weerstandsvermogen?	VVD/5	De bedragen op pagina 35 zijn juist en zijn gebruikt voor de berekening: kwantificering € 559k en berekende omvang € 280k. De bedragen op pagina 120 van resp. € 563k en € 282k zijn onjuist en worden aangepast middels de erratalijst.
108	35/91	Waarom is de weerstandscapaciteit/algemene reserve vastgesteld op 2 miljoen? Waarom is daarnaast de vrij besteedbare reserve 5,150 miljoen en verandert deze niet over de jaren (p. 91)?	PRO4	De omvang van de Algemene reserve is in beginsel vastgesteld op € 2 miljoen. Dit is vastgelegd in de Nota risicomanagement 2026, die op 17 september 2026 door de gemeenteraad is vastgesteld. Zolang de ratio weerstandsvermogen structureel binnen de bandbreedte van 1,0 tot 3,0 blijft, wordt deze omvang gehandhaafd (tenzij de raad anders zou besluiten). De Vrij Besteedbare Reserve (VBR) maakt onderdeel uit van het eigen vermogen van de gemeente. Deze reserve muteert uitsluitend bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat of bij specifieke toevoegingen of onttrekkingen waartoe de

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				gemeenteraad besluit. Omdat dergelijke mutaties voor de jaren 2027 tot en met 2030 niet zijn geraamd, blijft de omvang van de VBR in de meerjarenraming gelijk op € 5.150k.
109	35-37	De ratio weerstandsvermogen bedraagt 1,1 en wordt als voldoende gekwalificeerd. Hoe beoordeelt het college deze ratio in samenhang met de ontwikkeling van de overige financiële kengetallen en de geraamde tekorten vanaf 2028?	DGP/3	De ratio weerstandsvermogen van 1,1 voldoet aan de in de Nota risicomanagement 2026 vastgestelde bandbreedte van 1,0 tot 3,0. Daarmee is de beschikbare weerstandscapaciteit op basis van de geïnventariseerde risico's toereikend, maar is de marge boven de ondergrens van 1,0 beperkt. Tegelijkertijd laten de overige financiële kengetallen een verslechtering van de financiële positie zien, onder meer door de verwachte stijging van de schuldquote en daling van de solvabiliteit. Ook de geraamde begrotingstekorten vanaf 2028 vormen een aandachtspunt voor de financiële houdbaarheid op langere termijn. Deze ontwikkelingen onderstrepen het belang van het voor 2027 aangekondigde traject om te komen tot een financieel toekomstbestendige gemeente. Daarbij zullen keuzes moeten worden gemaakt om de begroting meerjarig structureel in evenwicht te brengen en de financiële positie van de gemeente te waarborgen.
110	35-38	De ratio weerstandsvermogen bedraagt 1,1 en ligt daarmee maar beperkt boven de gemeentelijke ondergrens van 1,0. Acht het college deze marge voldoende gezien de grote investeringen die voor de komende jaren worden voorzien?	VVD/4	De ratio weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de beschikbare weerstandscapaciteit toereikend is om de geïnventariseerde financiële risico's op te vangen. Met een ratio van 1,1 wordt voldaan aan de ondergrens van 1,0, zoals vastgelegd in de Nota risicomanagement 2026. De geplande investeringen staan hier los van. Voor de financiering daarvan zijn liquide middelen nodig. De gemeente beschikt momenteel nog over middelen die worden aangehouden in 's Rijks schatkist (schatkistbankieren). Naar verwachting zal voor de financiering van toekomstige investeringen ook gebruik worden gemaakt van externe leningen, waarbij de lasten geraamd worden in de Programmabegroting.
111	37	De netto schuldquote voor 2026 staat op 14%. Dit betekent een overschot aan liquide middelen en vorderingen. Kan hier wat meer inhoud aan	D66/4	De netto schuldquote wordt berekend volgens de wettelijke formule: (A + B + C – D – E – F – G) / H × 100%

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		gegeven worden? Hoe laat dit percentage zich berekenen en verklaren?		Hierbij gelden de volgende bedragen voor 2027: **Letter** **Omschrijving** **Bedrag x € 1.000** A Vaste schulden 0 B Netto vlottende schulden 1.500 C Overlopende passiva 4.500 D FVA: Uitzettingen ≥ 1 jaar 0 E Uitzettingen < 1 jaar 344 F Liquide middelen 750 G Overlopende activa 1.000 H Totale baten excl. reservemutaties 27.768 De bedragen A t/m G zijn ontleend aan de balans op pagina 83 en de totale baten (H) aan pagina 60. De berekening is dus: (0 + 1.500 + 4.500 – 0 – 344 – 750 – 1.000) / 27.768 × 100% = 14,07% (afgerond 14%). Een positieve netto schuldquote betekent dat de gemeente per saldo meer schulden dan meetellende financiële bezittingen heeft. Bij een negatieve netto schuldquote is dit andersom: de financiële bezittingen zijn dan groter dan de schulden. Het gaat hierbij niet alleen om het geld op de bankrekening, maar ook om kortlopende vorderingen en verplichtingen, zoals nog te ontvangen bedragen (debiteuren), nog te betalen bedragen (crediteuren) en overlopende activa en passiva. Daarnaast tellen eventuele langlopende schulden mee. De netto schuldquote geeft daarmee aan hoe groot de netto schuld is ten opzichte van de jaarlijkse baten van de gemeente.
112	37-38	De netto schuldquote loopt op van 14% in 2027 naar 147% in 2029 en de solvabiliteit daalt in dezelfde periode van 44% naar 16%. Welke maximale schuldquote en minimale solvabiliteit hanteert het college als financieel verantwoord?	VVD/6	De gemeente hanteert geen afzonderlijk vastgestelde maximale netto schuldquote of minimale solvabiliteitsratio. Voor de beoordeling wordt aangesloten bij de signaleringswaarden uit het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader van de provincies, zoals weergegeven in de tabel op pagina 38.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				Voor de netto schuldquote wordt een percentage tot 90% als het minst risicovol beschouwd, tussen 90% en 130% als gemiddeld risicovol en boven 130% als het meest risicovol. Voor de solvabiliteitsratio gelden respectievelijk percentages van 50% of hoger, tussen 20% en 50% en lager dan 20%. De geraamde netto schuldquote van 147% en solvabiliteitsratio van 16% in 2029 vallen daarmee beide in de meest risicovolle categorie. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de omvangrijke investeringen en de daarvoor benodigde externe financiering. Daarnaast hebben de geraamde begrotingstekorten vanaf 2028 een ongunstig effect op de ontwikkeling van deze kengetallen. De meerjarenbegroting is vanaf 2028 nog niet structureel sluitend. Het terugbrengen van de geraamde tekorten heeft een gunstig effect op de financiële kengetallen. Wanneer dit bijvoorbeeld gebeurt door hogere inkomsten, werkt dit op twee manieren door in de netto schuldquote: er zijn meer financiële middelen beschikbaar waardoor minder hoeft te worden geleend, terwijl tegelijkertijd de totale baten toenemen waartegen de netto schuld wordt afgezet. De signaleringswaarden zijn geen wettelijke normen of harde grenzen, maar maken wel duidelijk dat de ontwikkeling van de financiële positie aandacht vraagt. Dit wordt betrokken bij het voor 2027 aangekondigde traject om te komen tot een financieel toekomstbestendige gemeente.

Onderhoud kapitaalgoederen (39-45)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
113	39/40	In de tabel “Voorzieningen groot onderhoud bruggen” (par. 2.3) is de verwachte aanwending in 2029 € 136 k, terwijl in de andere jaren dit < €10 k bedraagt. Wat is de reden van dit veel hogere bedrag in 2029?	D66/5	Groot onderhoud aan bruggen vindt periodiek plaats. In sommige jaren worden grotere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd, terwijl in andere jaren geen groot onderhoud plaatsvindt. De geraamde uitgave van € 136k betreft groot onderhoud aan de brug bij de Witteweg.
114	40-45	Dotaties aan voorzieningen (in dit geval groot onderhoud wegen en ook groot onderhoud gebouwen) moeten, meen ik, zodanig zijn dat de voorziening passend blijft voor het doel. In deze twee gevallen loopt de voorziening over de hier begrote jaren op; er wordt minder onttrokken dan gedoteerd. Is dat een bewuste keuze vanwege hogere verwachte uitgaven of risico's in de toekomst? Is er een andere reden waarom dit gebeurt?	PRO/5	De uitgaven voor groot onderhoud (aan wegen en gebouwen) zijn gebaseerd op de betreffende beheerplannen. Deze worden periodiek geactualiseerd, terwijl de financiële doorrekening een veel langere periode bestrijkt, bijvoorbeeld 20 jaar. De onderhoudsuitgaven zijn niet gelijkmatig over de jaren verdeeld. In sommige jaren vinden grotere onderhoudswerkzaamheden plaats, terwijl in andere jaren minder onderhoud nodig is. De jaarlijkse dotaties aan de voorzieningen zijn gebaseerd op de gemiddelde onderhoudskosten over de langere periode. Dat de voorzieningen gedurende de vier begrotingsjaren toenemen, komt doordat in deze jaren minder uitgaven zijn voorzien voor groot onderhoud dan de jaarlijkse dotaties. De opgebouwde middelen zijn bestemd voor grotere onderhoudsuitgaven in latere jaren. Bij de financiële doorrekening wordt erop toegezien dat de voorzieningen gedurende de gehele periode toereikend blijven en niet negatief worden.
115	43	Er wordt gezegd dat er een wens is om het gebied Maaskade te ontwikkelen. Welke wenselijke ontwikkeling betreft dit?	D66/6	Het was/is van oudsher een wens om aandacht te schenken aan het gebied langs de Maas in de kern Mook (Maaskade). Tot op heden is dat niet geconcretiseerd.
116	43-44	Een vrij summiere beschrijving van groen en de kosten daarvan. Bij andere gemeentes lopen de kosten van groenonderhoud op vanwege klimaatverandering, bijvoorbeeld doordat bomen sterven (verdroging) en meer onderhoud nodig is.	PRO/6	De bomen worden periodiek geïnspecteerd. Vooralsnog is niet gebleken dat de bomen schade leiden als gevolg van verdroging. Het is niet uitgesloten dat dit op langere termijn wel gevolgen heeft. Wel zien we dat een deel van de nieuwe aanplant dit jaar verloren is gegaan door de hitte en droogte. Hiervoor zijn extra kosten geraamd.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		Is dat hier niet het geval? Hoe is bijvoorbeeld de staat van onze bomen? Is dat in beeld?		
117	44/45	In de tabel “Voorziening groot onderhoud gebouwen” (para. 2.3) zijn de verwachte meerjaren aanwendingen aanzienlijk veel lager dan de geraamde onderhoudskosten in het MJOP 2024-2007, met name voor de jaren 2028 – 2030. Kan het College toelichten hoe deze verschillen zijn ontstaan.?	D66/7	De verschillen zijn terecht geconstateerd. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting zijn de geraamde aanwendingen van de voorzieningen abusievelijk niet volledig doorgeschoven naar de juiste begrotingsjaren. Hierdoor wijkt de verdeling over de jaren af van de planning in de beheerplannen. Over de gehele periode 2026 tot en met 2030 zijn de totale verschillen echter zeer beperkt (minder dan 0,5%). De jaarlijkse dotaties aan de voorzieningen zijn wel conform de vastgestelde beheerplannen geraamd en zijn bepalend voor de exploitatie en daarmee voor de begrotingssaldi. De uitvoering van onderhoudswerkzaamheden kan binnen de kaders van de vastgestelde beheerplannen door het college in de tijd worden verschoven. De ramingen blijven in beginsel gebaseerd op de beheerplannen en worden niet bij iedere afwijking in de feitelijke uitvoering aangepast. Het beheerplan wegen wordt aan het einde van de huidige planperiode aan de raad voorgelegd, in 2029. Het beheerplan gebouwen volgt in 2027. De geraamde aanwendingen en dotaties worden bij de Programmabegroting 2028 opnieuw beoordeeld en waar nodig aangepast op basis van de dan beschikbare beheerplannen.
118	44	In de begroting zijn de kosten voor regulier beheer en onderhoud van openbaar groen opgenomen. Is hier dan de areaaluitbreiding wel of niet in meegenomen? En zo niet, wat zijn dan de extra kosten hieraan verbonden?	D66/8	Budget voor beheer en onderhoud is structureel verhoogd met € 86k. Areaaluitbreiding is hierin zo goed als mogelijk meegenomen.
119	45	Waaraan is het verschil van € 300k in de voorziening groot onderhoud gebouwen besteed?	VVD/7	Wij nemen aan dat wordt gedoeld op het verschil van circa € 300k tussen de geraamde stand van de voorziening per 31 december 2026 in de Programmabegroting 2026 en die in de Programmabegroting 2027.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				Dit verschil wordt veroorzaakt doordat in het laatste kwartaal van 2025 meer onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd dan oorspronkelijk geraamd. Een aantal werkzaamheden, waaronder dakvernieuwing en schilderwerk, is daarbij naar voren gehaald. Hierdoor is de stand van de voorziening per 1 januari 2026 lager uitgevallen dan eerder geraamd. Dit is verwerkt in de Programmabegroting 2027. Zie ook het antwoord op vraag 117.

Financiering (46-49)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
120	46	Het college plant vanaf 2028 een langlopende lening in bij de BNG. Hangt dit uitsluitend samen met onderwijshuisvesting? Vervalt dit voornemen voor een lening als er geen nieuwe onderwijshuisvesting komt?	CDA/3	Nee, de geraamde leningen hangen niet uitsluitend samen met de investeringen in onderwijshuisvesting. De gemeente beoordeelt de totale financieringsbehoefte op basis van de liquiditeitenplanning, waarin alle verwachte ontvangsten, uitgaven en investeringen zijn opgenomen. Daarbij worden eerst de beschikbare eigen financiële middelen ingezet. Vanaf 2028 wordt rekening gehouden met het aantrekken van langlopende leningen, onder meer vanwege de omvangrijke investeringen in onderwijshuisvesting. Als deze investeringen niet doorgaan, neemt de financieringsbehoefte aanzienlijk af. Dit betekent echter niet automatisch dat er helemaal geen lening meer nodig is. Dat is afhankelijk van de overige investeringen en het werkelijke verloop van de ontvangsten en uitgaven. Daarnaast is het juridisch gezien geen optie om in het geheel af te zien van investeringen in onderwijshuisvesting. De financieringsbehoefte wordt jaarlijks opnieuw beoordeeld.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
121	46	Voor de onderwijshuisvesting is een investering van circa € 25 miljoen opgenomen. a. Waarop is deze raming gebaseerd? b. Welk deel heeft betrekking op Kandinsky Molenhoek? c. Welk deel heeft betrekking op De Maaskei? d. Met welke bijdragen van het Rijk, schoolbesturen of andere partijen wordt rekening gehouden? e. Welk financieel risico resteert uiteindelijk voor de gemeente?	DGP/4	a. Deze raming is gebaseerd op een marktconforme doorrekening van de voorliggende opgaven, inclusief indexaties. b/c. Vanwege de bedrijfsgevoeligheid hebben deze bedragen destijds bij de behandeling van het IHP ter inzage gelegen bij de griffier. d. In deze raming is nog geen rekening gehouden met mogelijke (extra) bijdragen vanuit het Rijk, schoolbesturen of andere partijen. Deze mogelijke (extra) bijdragen, evenals eventuele subsidiemogelijkheden, zullen worden meegenomen in de haalbaarheidsonderzoeken. e. De voor de gemeente resterende financiële last zal moeten blijken uit de haalbaarheidsonderzoeken.
122	47	Het saldo bij de schatkist van het rijk was in september € 3,5 mio. Een jaar geleden was dit ongeveer € 6 mio (bron programmabegroting 2026). Hoe is de afname van dit bedrag verklaren? En voor welke investeringen gaat dit bedrag de komende periode aangewend worden?	D66/9	Het saldo bij 's Rijks schatkist maakt onderdeel uit van de beschikbare liquide middelen van de gemeente. De afname van circa € 6 miljoen naar € 3,5 miljoen wordt veroorzaakt doordat in deze periode per saldo meer uitgaven dan inkomsten hebben plaatsgevonden. Hieronder vallen ook uitgaven voor diverse investeringskredieten, zoals opgenomen in de verschillende P&C-documenten. De beschikbare middelen worden ingezet voor de totale financieringsbehoefte van de gemeente en zijn niet gekoppeld aan afzonderlijke investeringen. De restantkredieten uit de Jaarstukken 2025 worden doorgeschoven naar 2026 en volgende jaren. De kredieten die eind 2026 nog niet volledig zijn besteed, blijven beschikbaar voor uitvoering in 2027 en volgende jaren. De middelen bij 's Rijks schatkist worden daarmee geleidelijk aangewend voor de uitvoering van deze investeringen en de overige gemeentelijke uitgaven.
123	47	In de tekst staat dat medio september ca. 3.5 miljoen euro uitstaat aan kasgeld bij het rijk (schatkistbankieren). Is dat inclusief of exclusief de 1 miljoen die de gemeente zelf mag aanhouden?	PRO/7	Het bedrag van circa € 3,5 miljoen dat medio september 2026 bij 's Rijks schatkist uitstond, is exclusief het saldo op de eigen bankrekening bij de BNG. Gemeenten zijn verplicht overtollige liquide middelen aan te houden bij 's Rijks schatkist. Het drempelbedrag bedraagt 2% van

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		Heeft MM die 1 miljoen bij een eigen bank ondergebracht (BNG? Is dat verplicht?)?		het begrotingstotaal, met een wettelijk minimum van € 1 miljoen. Voor Mook en Middelaar geldt daarom een drempelbedrag van € 1 miljoen. Dit is het bedrag dat maximaal buiten 's Rijks schatkist mag worden aangehouden. De bankrekening bij de BNG wordt gebruikt voor het dagelijkse betalingsverkeer.
		In de tabel staat eind 2026 dat er 5,262 mln euro kasgeld uit staat. Hoe rijm ik dat bedrag met de genoemde 3.5?		Het bedrag van € 3,5 miljoen betreft de *werkelijke* stand bij 's Rijks schatkist medio september 2026. De € 5.262k in de tabel op pagina 47 betreft daarentegen de *geraamde* totale rekening-couranttegoeden eind 2026, op basis van alle verwachte ontvangsten en uitgaven. Dit bedrag omvat zowel het saldo bij 's Rijks schatkist als het saldo bij de BNG.
		In 2027 daalt het kasgeld naar 1,093. Waaraan wordt die ongeveer 4 miljoen uitgegeven? Welke investeringen staan gepland in 2027?		De geraamde daling naar € 1.093k eind 2027 hangt vooral samen met de uitvoering van investeringen, waaronder het voorbereidings-krediet van € 4 miljoen voor onderwijshuisvesting en restantkredieten uit eerdere jaren. Het kasstroomoverzicht op pagina 48 bevat een onjuistheid in de mutatie werkkapitaal. Hieronder is de gecorrigeerde tabel opgenomen. Deze correctie wordt tevens verwerkt via de erratalijst. De gecorrigeerde eindsaldi op pagina 49 sluiten daarna aan op de geprognosticeerde balans op pagina 83 en samen met de liquide middelen voor de operationele activiteiten op de kasgeldlimiettabel op pagina 47.
		Waarom houdt MM in de jaren daarna nog steeds 800-900k kasgeld aan? Is dat nodig als buffer? Maar in de tabel op p. 48 zie ik dat het beginsaldo van de jaren lager is, hoe match ik dat dan weer met elkaar?		De geraamde rekening-couranttegoeden van circa € 800k tot € 900k in de jaren daarna zijn bedoeld voor het dagelijkse betalingsverkeer voor de operationele activiteiten. De overige middelen worden ingezet voor investeringen. Omdat deze middelen op termijn onvoldoende zijn om alle geplande investeringen te financieren, wordt vanaf 2028 rekening gehouden met het aantrekken van leningen.

Toelichting bij het antwoord op vraag 123

De mutatie werkkapitaal (bij) moet in 2027 € 5k lager zijn. Daardoor wijzigen de eind- en beginsaldi.

Was

Bedragen x €1.000

Inkomsten en uitgaven	2026	2027	2028	2029	2030
Beginsaldo liquiditeiten	7.316	4.513	349	46	35
Bij:					
Inkomsten volgens exploitatie	28.875	27.718	23.950	23.646	23.880
Mutatie leningen	0	0	2.000	25.000	0
Mutatie werkkapitaal	0	906	2.811	1.318	2.505
Subtotaal bij	*28.875*	*28.624*	*28.761*	*49.964*	*26.385*
Af:					
Uitgaven volgens exploitatie	29.455	26.825	24.076	24.145	24.775
Uitgaven voor investeringen	475	5.353	4.460	25.376	374
Mutatie leningen	0	0	0	67	900
Aanwending voorziening	778	610	528	386	213
Mutatie werkkapitaal	970	0	0	0	0
Subtotaal af	*31.678*	*32.788*	*29.065*	*49.975*	*26.262*
Totaal	**4.513**	**349**	**46**	**35**	**159**

Wordt

Bedragen x €1.000

Inkomsten en uitgaven	2026	2027	2028	2029	2030
Beginsaldo liquiditeiten	7.316	4.513	344	41	30
Bij:					
Inkomsten volgens exploitatie	28.875	27.718	23.950	23.646	23.880
Mutatie leningen	0	0	2.000	25.000	0
Mutatie werkkapitaal	0	901	2.811	1.318	2.505
Subtotaal bij	*28.875*	*28.619*	*28.761*	*49.964*	*26.385*
Af:					
Uitgaven volgens exploitatie	29.455	26.825	24.076	24.145	24.775
Uitgaven voor investeringen	475	5.353	4.460	25.376	374
Mutatie leningen	0	0	0	67	900
Aanwending voorziening	778	610	528	386	213
Mutatie werkkapitaal	970	0	0	0	0
Subtotaal af	*31.678*	*32.788*	*29.065*	*49.975*	*26.262*
Totaal	**4.513**	**344**	**41**	**30**	**154**

Nadere toelichting op de aansluiting van de cijfers met de overige begrotingstabellen

De rood gemarkeerde bedragen zijn gecorrigeerd. Hiermee sluiten de eindsaldi op pagina 48/49 aan op de reeds correct opgenomen bedragen in de tabellen op pagina 47 en 83 van de begroting.

	2026	2027	2028	2029	2030
Pag. 48/49 Financieringsbehoefte:					
Eindsaldi volgens bovenstaande (gecorrigeerde) tabel	4.513	344	41	30	154
Pag. 83 Balans:					
Uitzettingen < 1 jaar (SBK)	4.513	344	41	30	154
Liquide middelen (bank en kas)	750	750	750	750	750
Totaal liquide middelen	**5.263**	**1.094**	**791**	**780**	**904**
Pagina 47 Kasgeldlimiet:					
Contante gelden in kas	1	1	1	1	1
Tegoeden in r/c	5.262	1.093	790	779	903
Totaal liquide middelen	**5.263**	**1.094**	**791**	**780**	**904**

Bedrijfsvoering (50-52)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
124	51	Gesteld wordt dat in 2027 volledig overgegaan is naar het gebruik van Microsoft 365 binnen de gemeente (en iRvN). Welke beleidsinitiatieven zijn er of worden er ontwikkeld om voor de toekomst meer Europees of onafhankelijk van, resp. onder invloed van Amerikaanse wetgeving te zijn??	CDA/4	De gemeente Mook en Middelaar maakt deel uit van ICT Rijk van Nijmegen en kan dit vraagstuk daarom alleen regionaal en stap voor stap benaderen. Het volledig vervangen van Microsoft als werkplek is op dit moment niet realistisch, maar we kijken wel naar wat binnen de regionale samenwerking mogelijk is om meer Europees en minder afhankelijk van Amerikaanse wetgeving te worden. Concreet geldt dat onze online back-up bij een Europese partij wordt ondergebracht, en dat iRvN werkt aan een eigen AI-platform en Nijmegen aan een Europees dataplatform, waarop wij kunnen aansluiten.

Verbonden partijen (53-54)

Bij dit onderdeel zijn geen vragen gesteld.

Grondbeleid (55-56)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
125	55	Naar verwachting wordt de verkoop van Rijksweg 156 te Plasmolen begin 2027 afgerond. Betekent dit dat de verkoop zich momenteel in de afrondende fase bevindt?	D66/10	Er zijn wel inschrijvingen voor de verkoop van Rijksweg 156 te Plasmolen, maar deze inschrijvingen zijn niet voorzien van plantoelichtingen die aan de gestelde voorwaarden voldoen.
126	56	Wanneer verwacht de gemeente dat de woningen aan Rijksweg 37 in Mook door de woningcorporatie als woonruimte worden aangeboden?	DGP/5	Het perceel Rijksweg 37 te Mook is nog niet verkocht. Dat betekent dat wij op dit moment niet concreet kunnen aangeven wanneer de woningen zullen komen.

Openbaarheid (57)
Bij dit onderdeel zijn geen vragen gesteld.

Informatieveiligheid (58)
Bij dit onderdeel zijn geen vragen gesteld.

Overzicht van baten en lasten en toelichting (59-76)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
127	59 e.v.	Het blijkt dat voor 2027 op meerdere posten een uitbreiding plaats vindt die daarna in 2028, 2029 etc. weer ongedaan gemaakt wordt, resp. weer tot vergelijkbaar niveau 2026 aangepast wordt. Welke reden liggen hieraan ten grondslag?	CDA/1	In de Programmabegroting 2026 is ervoor gekozen om de beschikbare financiële ruimte in 2026 en 2027 te benutten voor diverse incidentele beleids- en uitvoeringsbudgetten. Deze budgetten zijn bewust voor een beperkte periode beschikbaar gesteld en vervallen vanaf 2028. Dit verklaart voor een belangrijk deel waarom de lasten in 2027 op verschillende posten hoger zijn dan in de daaropvolgende jaren. Er is daarmee niet automatisch sprake van een bezuiniging vanaf 2028, maar van het aflopen van eerder beschikbaar gestelde tijdelijke budgetten.
128	60	In de tabel “overzicht baten en lasten” worden de totale baten en lasten per programma domein weergegeven. Een uitsplitsing van de totalen per programma ontbreekt in de Begroting. Wel worden in Tabel 5.1 de baten en lasten per taakveld gegeven. Met behulp van Bijlage 4 (Verdeling taakvelden over programma’s) is het mogelijk om een uitsplitsing van de baten en lasten per programma te herleiden. • Kan College uitleggen hoe deze aanzienlijke verschillen ontstaan? • Is het mogelijk om de baten en lasten per programma in Tabel 3.1 uit te splitsen per afzonderlijk programmaonderdeel, (i.e. plan, project, taak of actie)?	D66/1	De baten en lasten per programma kunnen worden herleid door de volgende overzichten met elkaar te combineren: • Pagina's 98 t/m 100: de geraamde baten en lasten per taakveld. • Pagina's 136 en 137 (bijlage 4): de verdeling van de taakvelden over de programma's. • Pagina 60: de totale baten en lasten van het programma Sociaal domein. Wanneer de taakvelden die volgens bijlage 4 onder het programma Sociaal domein vallen bij elkaar worden opgeteld, ontstaat bij de lasten een verschil met het programmatotaal op pagina 60. De baten sluiten wel op elkaar aan. Het verschil bedraagt € 204k en betreft salarislasten voor toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo en Jeugd. Bij de uitsplitsing van het voormalige taakveld 6.2 in 2026 naar Wmo, Jeugd en integrale toegang zijn de betreffende financiële posten deels gekoppeld aan het programma Sociale leefomgeving en deels aan het programma Sociaal domein. Volgens bijlage 4 vallen deze taakvelden echter volledig onder het programma Sociaal domein. Hierdoor zijn de lasten van Sociale leefomgeving € 204k hoger en die van Sociaal domein € 204k lager dan op basis van de

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				taakveldindeling zou worden verwacht. De totale lasten van de begroting worden hierdoor niet beïnvloed. Vanaf de begroting 2028 wordt de programmatoerekening in overeenstemming gebracht met de taakveldindeling. Een verdere uitsplitsing naar afzonderlijke plannen, projecten, taken of acties is niet zonder meer mogelijk. De financiële administratie is ingericht op programma's, taakvelden en financiële posten. Niet alle activiteiten hebben een afzonderlijk budget of een eigen financiële registratie. Een volledig en sluitend overzicht op dit detailniveau kan daarom niet rechtstreeks uit de administratie worden gegenereerd.
129	62	De analyse B2027 - B2026 roept de volgende vraag op: de uitgaven aan maatschappelijke weerbaarheid en aan de bibliotheek dalen, betekent dit dat daar nu al bewust minder aan uitgegeven wordt (beleidskeuze)? Of is dit toeval/per ongeluk/verklaarbaar?	PRO/1	Het concept van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) schreef voor dat iedere gemeente een volwaardige fysieke openbare bibliotheekvestiging zou moeten hebben. In de definitieve aanpassing van de Wsob is dit veranderd naar de zorgplicht tot het (mede) in stand houden van een volwaardige openbare bibliotheekvoorziening. Deze aanpassing maakt het mogelijk te kiezen voor een hybride variant, wat goedkoper is dan een volwaardige fysieke openbare bibliotheekvestiging binnen de gemeentegrenzen.
130	63	De lasten binnen het Sociaal Domein stijgen ten opzichte van 2026 met € 796.000. Welke mogelijkheden heeft de gemeente zelf om deze stijging te beïnvloeden en welk deel van deze kosten is feitelijk niet beïnvloedbaar?	VVD/1	De lasten binnen het sociaal domein zijn grotendeels niet direct beïnvloedbaar, onder andere vanwege wettelijke verplichtingen. We kunnen de kostenontwikkeling vooral op langere termijn beïnvloeden door in te zetten op preventie.
131	65-68	De geraamde opbrengst uit de rioolheffing neemt toe ten opzichte van eerdere jaren. Kan het college aangeven: a. welke ontwikkelingen aan deze stijging ten grondslag liggen; b. welk deel hiervan verband houdt met areaaluitbreiding en woningbouw; c. welk deel wordt veroorzaakt door hogere beheer- en investeringslasten; d. welk effect dit heeft op de gemiddelde aanslag voor inwoners?	DGP/6	**a. t/m c.** Aan deze stijging liggen met name de volgende ontwikkelingen ten grondslag: *Onderhoudskosten*: de hogere raming is gebaseerd op het meest recente concept van het nieuwe Water- en rioleringsprogramma, dat nog moet worden vastgesteld. Hierin is ook de uitbreiding van De Maastuin meegenomen.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				Doorbelasting overhead: de totale overheadkosten zijn gestegen. Daarnaast neemt het aandeel van de rioleringskosten in de totale kosten toe, waardoor naar rato meer overhead wordt toegerekend. *Lagere vrijval uit de voorziening*: voor 2027 is uitgegaan van een reguliere vrijval van € 50k. In 2026 was aanvullend een bedrag ingezet ter egalisatie van de lasten. **d.** De Programmabegroting 2027 gaat op pagina 33 voorlopig uit van een stijging van het vastrecht van € 123,36 naar € 126,96. De definitieve tarieven worden in december 2026 door de raad vastgesteld. Voorafgaand daaraan worden de tarieven opnieuw berekend op basis van de meest recente gegevens van BsGW, met name de heffingsgrondslag, het aantal aansluitingen en het waterverbruik. Daarbij wordt ook beoordeeld of een aanvullende inzet van de voorziening wenselijk is om de lasten voor inwoners te beperken.
132	66	Programma Bestuur en Organisatie. Sinds 2025 daalt het Totaalprogramma structureel . Hoe kan dit?	CDA/2	De daling van het totaal van het programma Bestuur en Organisatie wordt voornamelijk veroorzaakt door incidentele toevoegingen aan reserves in 2025 (€ 1.050k) en 2026 (€ 425k). Vanaf 2027 zijn dergelijke toevoegingen niet meer geraamd. De reguliere lasten van het programma blijven in de periode 2027–2030 nagenoeg gelijk en liggen rond de € 1,5 miljoen. Er is dus geen sprake van een structurele daling van de reguliere uitgaven, maar vooral van het wegvallen van incidentele reservemutaties.
133	67	De toevoeging aan de bestemmingsreserve Leefbaarheidsfonds neemt toe. Kan het college toelichten: a. waarom deze toevoeging wordt verhoogd; b. welke concrete doelstellingen met deze reserve worden nagestreefd; c. welke projecten naar verwachting uit deze reserve zullen worden gefinancierd;	DGP/7	a. In 2026 is incidenteel € 400k toegevoegd aan de bestemmingsreserve Lokaal Leefbaarheidsfonds om toekomstige lokale projecten te financieren. b. Het behouden en versterken van de leefbaarheid, sociale samenhang en vitaliteit van onze dorpskernen. c. Er zijn nog geen concrete projecten aangewezen. De middelen blijven beschikbaar voor toekomstige initiatieven die bijdragen aan de leefbaarheid.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		d. op welke wijze de raad betrokken wordt bij de besteding hiervan?		d. Concrete bestedingsvoorstellen worden, waar een raadsbesluit nodig is, aan de raad voorgelegd. De raad wordt via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd over de inzet van de reserve.
134	68-69	De overheadlasten stijgen in 2027 met € 441.000, waarvan € 404.000 incidentele formatie betreft. Op welke wijze wordt gedurende 2027 beoordeeld of deze uitbreiding daadwerkelijk noodzakelijk blijft?	VVD/2	De € 404k betreft een incidentele bijstelling van de salarislasten voor 2027. Deze bijstelling is uitsluitend voor 2027 geraamd en maakt geen onderdeel uit van de structurele formatie of de structurele meerjarenraming. Gedurende 2027 wordt de inzet van deze tijdelijke capaciteit gevolgd en beoordeeld in relatie tot de werkzaamheden waarvoor deze beschikbaar is gesteld. Uitgangspunt is dat de tijdelijke inzet binnen de beschikbare incidentele middelen wordt uitgevoerd en eindigt na 2027.
135	71	Begrotingsevenwicht. Is het mogelijk om van de lasten voor het Sociaal domein voor 2027 en volgende jaren 500k als incidenteel te bestempelen (toevallige kosten Jeugd met verblijf)?	PRO/-	Nee, dit zijn structurele lasten.
136	72	De begroting 2027 is sluitend, maar het structurele begrotingssaldo bedraagt volgens de recapitulatie € 787.000 nadelig. Kan het college toelichten waardoor dit verschil ontstaat en welke aanvullende dekkingsmiddelen in 2027 worden ingezet?	DGP/1	Het verschil ontstaat doordat het totale begrotingssaldo ook incidentele baten en lasten omvat. Zoals toegelicht in de raadsmemo van 13 oktober 2026, wordt via een erratum een incidentele bijstelling van de salarislasten van € 404k alsnog verwerkt in het overzicht van incidentele baten en lasten. Hierdoor verbetert het structurele begrotingssaldo van € 787k nadelig naar € 383k nadelig. Ter dekking van dit resterende tekort wordt 7,5% (€ 383k) van de Vrij Besteedbare Reserve ingezet, binnen de door de provincie toegestane grens van 10%. Dit wordt verwerkt in de eerste begrotingswijziging van 2027. Na vaststelling door de raad worden de errata en de eerste begrotingswijziging verwerkt in de definitieve Programmabegroting 2027. Het daaruit voortvloeiende positieve begrotingssaldo van € 383k biedt geen ruimte voor nieuwe bestedingen.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
137	73	Kan College de herkomst van de incidentele baten van € 400k voor omgevingsvergunningen toelichten?	D66/2	De incidenteel geraamde opbrengsten van € 400k uit omgevingsvergunningen houden voornamelijk verband met de verdere ontwikkeling van de nieuwbouwwijk De Maastuin in Molenhoek. Dit woningbouwproject omvat circa 250 woningen, verdeeld over meerdere bouwfasen. De verwachte vergunningverlening voor de verdere ontwikkeling van deze wijk vormt de belangrijkste grondslag voor de incidentele raming in 2027.

Uiteenzetting fin. positie (77-96)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
138	77	Hoe wordt omgegaan met het wegvallen van CDOKE middelen vanaf 2028	CDA/4	Het Rijk heeft aangegeven dat de CDOKE-middelen beschikbaar blijven tot en met 2030. In de septembercirculaire 2025 is dit expliciet bevestigd. Voor 2027 zijn de middelen inmiddels via een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld. Voor Mook en Middelaar bedraagt deze bijdrage € 340k. De middelen voor 2028 tot en met 2030 zijn nog niet verwerkt in de gemeentefondscirculaires. Dit houdt verband met de verdere uitwerking van de uitkeringsvorm vanaf 2028 en betekent niet dat de rijksfinanciering vervalt. De gemeente gaat daarom uit van voortzetting van de CDOKE-middelen. Zodra de bedragen en de uitkeringsvorm voor de jaren vanaf 2028 definitief bekend zijn, worden deze in de begroting verwerkt.
139	78-80	Voor de bibliotheekvoorziening wordt structureel € 120.000 aan lasten geraamd, terwijl de rijksmiddelen volgens de toelichting vooralsnog incidenteel zijn. Welk structureel financieel risico	DGP/2	In 2025 en 2026 heeft de gemeente jaarlijks een incidentele decentralisatie-uitkering van € 100k ontvangen ter voorbereiding op de wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob).

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		ontstaat hierdoor voor de gemeente en hoe wordt dit risico afgedekt?		Vanaf 2027 voorziet het Rijk in structurele financiering van de gemeentelijke bibliotheekzorgplicht. Voor 2027 is hiervoor € 105k beschikbaar via een decentralisatie-uitkering. Het Rijk heeft aangekondigd dat de middelen ook na 2027 structureel via het gemeentefonds beschikbaar blijven. De exacte verdeling vanaf 2028 moet nog worden vastgesteld. Tegenover de structureel geraamde lasten van € 120k staat daarmee een structurele rijksbijdrage waarvan de definitieve hoogte voor de jaren vanaf 2028 nog niet bekend is. Of de rijksbijdrage de lasten volledig dekt, kan daarom nog niet worden vastgesteld. Een eventueel verschil zal binnen de gemeentelijke begroting moeten worden opgevangen.
140	78-80	In het coalitieakkoord wordt gesproken over versterking van biodiversiteits- en duurzaamheidsbeleid. Waar zijn de financiële gevolgen van dit eventuele nieuwe beleid in de begroting verwerkt? Als hiervoor geen aanvullende middelen zijn geraamd, kan het college toelichten waarom niet?	DGP/3	Het duurzaamheidsbeleid wordt nog geëvalueerd en herijkt. Dit traject zal op korte termijn worden opgestart. Als onderdeel van de herijking worden ook de bijbehorende doelstellingen opnieuw beoordeeld en waar nodig bijgesteld. Daarnaast zal aandacht worden besteed aan de financiële aspecten en de haalbaarheid van de voorgenomen ambities en maatregelen. Aangezien de herijking nog moet plaatsvinden, is ervoor gekozen om bij de herijking te kijken naar een eventuele versterking van het beleid en de middelen die daarbij horen.
141	78/81	De jaartallen in het Dekkingsplan(p.81) zijn anders dan die van het Begrotingsresultaat(p.78)	CDA/3	De jaartallen boven het dekkingsplan op pagina 81 zijn onjuist. Hier moet 2027 tot en met 2030 staan in plaats van 2026 tot en met 2029. Dit betreft uitsluitend een fout in de kolomkoppen; de opgenomen bedragen zijn aan de juiste begrotingsjaren toegerekend. Deze correctie wordt opgenomen op de erratalijst.
142	78-82	Voor 2027 ontstaat na de nagekomen mutaties eerst een tekort van € 485.000. Dit wordt onder andere gedekt met € 240.000 structurele belastingverhoging en € 245.000 incidentele middelen. Waarom wordt ervoor gekozen om een deel van het tekort incidenteel te dekken terwijl het meerjarenbeeld structureel negatief is?	VVD/3	Het dekkingsplan voor 2027 bevat een combinatie van structurele en incidentele maatregelen. Hiermee wordt het begrotingstekort voor 2027 opgevangen. De incidentele middelen zijn uitsluitend bedoeld als dekking voor dit begrotingsjaar en bieden geen oplossing voor het structureel negatieve meerjarenperspectief.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				Het college onderkent dat voor een duurzaam financieel evenwicht aanvullende structurele maatregelen noodzakelijk zijn. Daarom wordt in 2027 het proces Toekomstbestendige gemeente doorlopen. Binnen dit proces worden de financiële opgaven integraal afgewogen en worden voorstellen voorbereid om de begroting meerjarig structureel in evenwicht te brengen. Zoals toegelicht in de raadsmemo van 13 oktober 2026, worden daarnaast aanvullende maatregelen voorgesteld om voor 2027 te voldoen aan de eisen van het provinciaal financieel toezicht. Deze worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging van 2027. De incidentele dekking voor 2027 staat daarmee los van de structurele maatregelen die nodig zijn voor een financieel toekomstbestendige gemeente.
143	80	Bestrijding hoornaar: is MM bekend met de nieuwste inzichten waaruit blijkt dat volledige bestrijding van de geelpoot hoornaar niet meer als zinvol wordt gezien, maar dat we er mee moeten leren leven omdat deze dieren te wijd verbreid zijn geraakt? Zijn de hier genoemde bedragen van 30k per jaar gericht op volledige/algemene bestrijding of toch vooral op bestrijding van specifieke probleem nesten (net als bij andere bestrijding zoals bijvoorbeeld eikenprocessierups)? Is hierin ook voorlichting opgenomen?	PRO/2	Wij zijn hiermee bekend, maar met het oog op beheersing van de hoeveelheid nesten zetten we nog wel in op bestrijding. Dit aangezien hiermee de overheersing van inheemse soorten wordt ingedamd.
144	81	Dekkingsplan. De jaartallen kloppen niet bij de tabel van het dekkingsplan. In de tabel loopt het van 2026 t/m 2029, maar dat moet 2027 t/m 2030 zijn toch?	PRO/3	Zie het antwoord op vraag 141.
145	81	Onderaan op pagina 81 wordt aangegeven dat budget voor het opstellen van een visie op het maatschappelijk vastgoed kan vrijvallen, maar op pagina 8 staat dat deze visie nog naar de raad moet. Kan de strategie maatschappelijk vastgoed volledig worden afgerond binnen het budget	PRO/4	Het blijkt dat het budget gevraagd voor 2026 ook toereikend is voor het vervolg in 2027. Daarom wordt bij de jaarrekening voorgesteld het restant door te schuiven naar 2027 en is in dit jaar geen nieuw budget nodig voor dit onderwerp.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		2026? Zijn er voor de uitwerking, participatie, financiële doorrekening of besluitvorming in 2027 nog aanvullende middelen nodig?		
146	81	Voor het opstellen van de visie maatschappelijk vastgoed valt € 150.000 vrij omdat het budget uit 2026 voldoende zou zijn. Wat was oorspronkelijk het totale budget voor deze visie en welk bedrag is inmiddels uitgegeven of verplicht?	VVD/5	Voor de strategie maatschappelijk vastgoed en onderzoeken rondom onderwijshuisvesting was oorspronkelijk zowel in 2026 als in 2027 een budget van € 150k geraamd, in totaal € 300k. Van het budget voor 2026 is inmiddels ongeveer de helft uitgegeven. Het resterende bedrag is naar verwachting voldoende om ook de werkzaamheden in 2027 af te ronden. Bij de jaarrekening 2026 wordt voorgesteld dit restant over te hevelen naar 2027. Hierdoor is het afzonderlijk geraamde budget van € 150k voor 2027 niet meer nodig en kan dit als incidenteel dekkingsmiddel vrijvallen.
147	82	Van de ontvangen CDOKE-middelen wordt € 40.000 ingezet als dekkingsmiddel. Welke activiteiten worden door deze vrijval niet uitgevoerd?	VVD/4	De CDOKE-middelen worden ontvangen via een decentralisatie-uitkering van het gemeentefonds. Voor 2027 is hiervan initieel € 340k als uitgavenbudget geraamd. De verwachting is dat € 300k voldoende is voor de uitvoering van de voorziene activiteiten. Daarom wordt voorgesteld het uitgavenbudget met € 40k te verlagen en dit bedrag als incidenteel dekkingsmiddel in te zetten. Door deze bijstelling komen vooralsnog geen activiteiten te vervallen, mede omdat we nog niet weten wat in de jaren 2028 t/m 2030 gaan ontvangen. Zie ook het antwoord op vraag 138. In de Programmabegroting is vermeld dat het een 'integratie-uitkering' betreft. Dit moet 'decentralisatie-uitkering' zijn en zal worden vermeld op de erratalijst.
148	85	De begroting laat in 2027 een aanzienlijke stijging van de salarislasten en personeelskosten zien. Kan het college inzichtelijk maken: a. welk deel van deze stijging wordt veroorzaakt door CAO-ontwikkelingen; b. welk deel wordt veroorzaakt door uitbreiding van de formatie;	DGP/4	Bij het opstellen van de begroting is rekening gehouden met: - CAO-verhoging van 1,6% per 1 januari 2027; - Ingeschatte CAO-verhoging van 2,5% op basis van 9 maanden omdat de CAO per 1 april 2027 afloopt. - Jaarlijkse periodieke verhogingen op medewerkersniveau. Het raadsbesluit om de formatie voor BOA structureel uit te breiden 0,3 fte is verwerkt (€ 26k).

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		c. welk deel samenhangt met tijdelijke capaciteit of projecten; d. waarom deze lasten vanaf 2028 weer gedeeltelijk afnemen?		De incidentele formatie uitbreiding bedraagt € 404k (6,58 fte). Deze uitbreiding hangt samen met groei van de gemeente, wettelijke taken en kwaliteitsborging.
149	85-86	De ambtelijke organisatie groeit van 77,8 naar 84,7 fte en de personeelskosten stijgen van € 7,010 miljoen naar € 7,683 miljoen. Hoe verhoudt deze groei zich tot de ontwikkeling van het aantal inwoners en de gemeentelijke taken in de afgelopen jaren?	VVD/6	Het aantal inwoners van de gemeente Mook en Middelaar is gestegen van 8.102 in september 2025 naar 8.192 in september 2026. Dit is een toename van 90 inwoners (1,1%). De ambtelijke formatie stijgt met 6,88 fte (8,8%) en de personeelskosten nemen toe met € 673k (9,6%). De groei van de formatie is daarmee groter dan de groei van het aantal inwoners. Dit komt doordat de uitbreiding niet alleen samenhangt met de inwonergroei, maar vooral ook met de toename complexiteit van gemeentelijke taken, stijgende werkvoorraden en de complexiteit van werkzaamheden.
150	86	Nu de gemeentesecretaris vertrekt en er een vacature ontstaat, is dit een logisch moment om de omvang van het management opnieuw te beoordelen. Is onderzocht of, zoals voorheen in onze gemeente en nog steeds in andere gemeenten, kan worden volstaan met een management van maximaal drie personen inclusief gemeentesecretaris? Zo nee, waarom niet? Welke taken maken de huidige omvang noodzakelijk en welke structurele besparing levert een vermindering van het management met 1,0 fte op?	VVD/7	Nee, dat is niet onderzocht. De gemeentesecretaris heeft een geheel eigen takenpakket. Daarnaast geven de drie afdelingshoofden elk leiding aan ongeveer 35 mensen en bewaken zij de inhoudelijke kwaliteit. Teruggaan naar twee afdelingshoofden zou tot een span of control van ongeveer 50 personen per leidinggevende leiden, hetgeen onwenselijk is.
151	86	Van de formatie-uitbreiding wordt 6,58 fte als incidenteel voor één jaar aangemerkt. Welke criteria worden gebruikt om in 2027 te bepalen welke functies vanaf 2028 wel of niet structureel worden voortgezet?	VVD/8	Zie het antwoord op vraag 3.
152	87	Investeringen: Ik zie als nieuwe investering de Silo zoutopslag. Voldeed de opslag van strooizout niet meer?	CDA/5	Klopt.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
153	87	Voor onderwijshuisvesting wordt € 4 miljoen voorbereidingskrediet opgenomen. Waaruit bestaat dit bedrag precies en welk deel hiervan bestaat uit onderzoek, advies, ontwerp en andere voorbereidende werkzaamheden?	VVD/9	Reeds sinds 2021 staat dit krediet in de begroting: aanvankelijk uitsluitend bestemd voor de nieuwbouw van Kandinsky Molenhoek, sinds de zomerrapportage van 2026 bestemd voor voorbereiding onderwijshuisvesting in algemeenheid. Nog niet duidelijk is hoeveel hiervan precies nodig zal zijn voor onderzoek, advies, ontwerp en andere voorbereidende werkzaamheden. Naar schatting zal hiervan maximaal € 100.000 nodig zijn voor het procedureel in behandeling nemen van de aanvragen voor voorzieningen onderwijshuisvesting voor Kandinsky Molenhoek en De Maaskei en de hieruit voortvloeiende haalbaarheidsonderzoeken. Het restant budget kan worden benut voor andere voorbereidende werkzaamheden en de eerste investeringen.
154	87	Voor nieuw- of verbouw van onderwijshuisvesting wordt voor 2029 voorlopig € 25 miljoen geraamd. Waarop is deze raming gebaseerd en welke bandbreedte wordt hierbij gehanteerd?	VVD/10	Deze raming is gebaseerd op een marktconforme doorrekening van de voorliggende opgaven, inclusief indexaties (IHP). We kunnen nog geen bandbreedte hanteren zolang we in afwachting zijn van de resultaten van de haalbaarheidsonderzoeken.
155	87	Zijn alternatieven met lagere investeringskosten onderzocht, zoals renovatie, fasering of andere vormen van gezamenlijk gebruik van gebouwen?	VVD/11	Zie het antwoord op vraag 24.
156	87-88	In de begroting voor 2026 werd Wells Meer nog expliciet opgenomen als investering, € 3 miljoen indicatief voor 2028. Nu lezen wij dat participatie mogelijk is vanaf 2030, de omvang onbekend is en er nog geen formeel besluit is over feitelijke deelname. Is de beoogde deelname aan Wells Meer feitelijk uitgesteld? Welke financiële reserveringen zijn inmiddels nog voorzien voor Wells Meer? Heeft deze coalitie nog dezelfde ambitie ten aanzien van deelname aan Wells Meer als de vorige coalitie?	DGP/5	De beoogde deelname aan Energielandgoed Wells Meer is nog steeds gebaseerd op de eerder overeengekomen intentieverklaring, die in februari 2024 met vier jaar is verlengd. Daarmee blijft de voorgenomen investering van € 3 miljoen vooralsnog het uitgangspunt in 2030. Het project Energielandgoed Wells Meer is niet stopgezet. Wel zijn er nog onduidelijkheden over de aansluiting van het Energielandgoed op het hoogspanningsnet. De gemeente Bergen en netbeheerder Enexis onderzoeken gezamenlijk hoe dit kan worden vormgegeven. De uitkomsten hiervan zijn bepalend voor de verdere voortgang van de aansluitprocedure en daarmee de planning.
157	89	De langlopende schuld stijgt volgens de raming van € 0 in 2027 naar bijna € 27 miljoen in 2029. Welk rentepercentage is gebruikt bij deze financieringsberekening?	VVD/12	2%.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
158	89	Wat is het effect op de jaarlijkse lasten wanneer de rente bij het aantrekken van de leningen één procentpunt hoger ligt dan nu geraamd?	VVD/13	Bij een stijging van de rente van 2% naar 3% nemen de geraamde rentelasten in 2029 toe van € 40k naar € 60k, een stijging van € 20k. In 2030 nemen de rentelasten toe van € 539k naar € 808k, een stijging van € 269k. Vanaf 2031 nemen de jaarlijkse rentelasten geleidelijk af door de aflossing van de leningen over een periode van 30 jaar, ervan uitgaande dat geen aanvullende leningen worden aangetrokken.
159	91	Welk saldo (gedurende 2026, 2027 en daarna) heeft de ontwikkeling Maastuin toegevoegd aan de bestemmingsreserve Wijkontwikkeling?	CDA/6	De ontwikkeling van de Maastuin leidt in 2026, 2027 en daarna niet tot toevoegingen aan de bestemmingsreserve Wijkontwikkeling.
160	91	Er is wat onduidelijkheid over vrij besteedbare reserves, pagina 91. Deze post blijft constant hetzelfde, wordt er dan niks mee gedaan? En hoezo kunnen we de VBR niet gebruiken om de begrotingstekorten recht te trekken in de begroting. 2028 t/m 2030 komen we te kort, pagina 71-72. En ik begrijp dat we structurele tekorten niet kunnen (blijven) wegpoetsen met incidentele reserves, maar geeft ons dat geen tijd/ruimte om structurele oplossingen te vinden? Wat is op pagina 91 die Budgetoverheveling bij de bestemmingsreserves? Deze is negatief, dus er gaat vast geld van het ene potje naar het andere, kan hier nadere uitleg over gedaan worden?	PRO/5	**VBR** De Vrij Besteedbare Reserve (VBR) muteert uitsluitend bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat of bij specifieke toevoegingen of onttrekkingen waartoe de gemeenteraad besluit. Omdat dergelijke mutaties niet in de meerjarenraming zijn opgenomen, blijft de geraamde omvang van de VBR gelijk op € 5.150k. Zie ook het antwoord op vraag 108. De VBR kan onder voorwaarden worden ingezet als dekkingsmiddel voor een structureel begrotingstekort. Zoals toegelicht in de raadsmemo van 13 oktober 2026, staat de provincie toe dat hiervoor maximaal 10% van de VBR wordt ingezet. Voor 2027 wordt voorgesteld € 383k (circa 7,5%) in te zetten om het structurele begrotingstekort af te dekken. Deze onttrekking wordt opgenomen in de eerste begrotingswijziging van 2027. **BGO** De bestemmingsreserve Budgetoverheveling wordt gebruikt om geld dat in een bepaald jaar niet is uitgegeven, beschikbaar te houden voor het volgende jaar. Bij de vaststelling van de Jaarstukken 2025 heeft de raad besloten om € 261k aan deze reserve toe te voegen voor besteding in 2026. Dit bedrag is inmiddels daadwerkelijk toegevoegd, maar is nog niet

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				meegenomen in het overzicht op pagina 91. Daardoor lijkt het alsof er meer geld uit de reserve wordt gehaald dan erin beschikbaar is. In werkelijkheid is dit niet het geval. Het raadsbesluit is uitgevoerd en de middelen zijn beschikbaar. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2028 wordt het overzicht hierop aangepast.
161	91	De Vrij Besteedbare Reserve bedraagt € 5,15 miljoen. Welk gedeelte hiervan is daadwerkelijk vrij inzetbaar zonder dat toekomstige verplichtingen of investeringen in gevaar komen?	VVD/14	De Vrij Besteedbare Reserve (VBR) van € 5.150k is volledig vrij besteedbaar. Voor het opvangen van financiële risico's is € 2.000k beschikbaar in de Algemene reserve. Daarnaast heeft de raad voor specifieke doeleinden diverse bestemmingsreserves ingesteld. Voor bestaande verplichtingen zijn, waar nodig, voorzieningen gevormd. Zoals toegelicht in de raadsmemo van 13 oktober 2026, wordt voorgesteld om € 383k van de VBR in te zetten als dekking voor het begrotingstekort van 2027. Daarmee resteert € 4.767k aan vrij besteedbare middelen. Investeringen worden afzonderlijk afgewogen. Deze leiden doorgaans tot afschrijvingslasten en, bij financiering met leningen, ook tot rentelasten. Deze structurele lasten moeten binnen een structureel sluitende begroting worden opgevangen.
162	94	De egalisatievoorziening rioolheffing bedraagt begin 2027 bijna € 4 miljoen. Tegelijkertijd stijgt de geraamde opbrengst van de rioolheffing aanzienlijk. Waarom is deze verhoging noodzakelijk terwijl een dergelijke omvangrijke voorziening beschikbaar is?	VVD/15	De rioolheffing mag maximaal 100% kostendekkend zijn. Door stijgende lasten, mede als gevolg van de actualisatie van het Water- en rioleringsprogramma, stijgen ook de geraamde opbrengsten uit de rioolheffing. De tarieven voor 2027 worden pas in december 2026 door de raad vastgesteld. Als de raad de voorgestelde tariefstijging te hoog vindt, kan worden besloten om de egalisatievoorziening in te zetten om de stijging te beperken.
163	94	Welk minimumbedrag moet volgens het Water- en rioleringsprogramma in de egalisatievoorziening rioolheffing beschikbaar blijven en kan een deel van deze voorziening worden gebruikt om de lasten voor inwoners te beperken?	VVD/16	Op begrotingsbasis mag de rioolheffing maximaal 100% kostendekkend zijn. De werkelijke baten en lasten kunnen hiervan afwijken. Overschotten, wanneer de werkelijke baten hoger zijn dan de lasten, worden toegevoegd aan de egalisatievoorziening. Tekorten, wanneer de werkelijke lasten hoger zijn dan de baten, worden aan deze voorziening onttrokken.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				Voor de egalisatievoorziening geldt geen vastgesteld minimumbedrag. De voorziening mag echter niet negatief worden. De voorziening kan ook worden ingezet om de tarieven voor inwoners te beperken. Zie hiervoor het antwoord op vraag 162.
164	96	Bij de belastingopbrengsten wordt in de meerjarenraming vanaf 2028 geen verdere inflatiecorrectie toegepast. Waarom wordt deze niet doorgetrokken?	VVD/17	In de meerjarenraming wordt uitgegaan van constante prijzen. Dit betekent dat vanaf 2028 zowel de lasten als de baten niet jaarlijks voor inflatie worden gecorrigeerd. Dit uitgangspunt geldt ook voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Door zowel de baten als de lasten op hetzelfde prijspeil te ramen, ontstaat een consistent beeld van de meerjarige financiële ontwikkeling. Bij het opstellen van iedere nieuwe begroting worden de ramingen opnieuw geactualiseerd, inclusief de dan geldende loon- en prijsontwikkelingen.
165	96	Wat zouden de begrotingssaldi voor 2028 tot en met 2030 zijn wanneer de belastingopbrengsten in die jaren wel met de verwachte inflatie worden geïndexeerd?	VVD/18	Zoals toegelicht bij vraag 164, wordt in de meerjarenraming uitgegaan van constante prijzen. Dit geldt zowel voor de baten als voor de lasten. De niet-bestedingsgebonden belastingopbrengsten bedragen in 2027 € 3.070k (zie pag. 26 van de Programmabegroting 2027). Iedere 1% inflatiecorrectie of extra stijging van deze opbrengsten levert circa € 30k per jaar op. Bij een jaarlijkse inflatiecorrectie werkt dit effect in de daaropvolgende jaren cumulatief door. Een berekening waarbij uitsluitend de belastingopbrengsten worden verhoogd met een geschat inflatiepercentage, geeft echter een vertekend beeld van de begrotingssaldi. Ook de lasten en de algemene uitkering uit het gemeentefonds kunnen wijzigen. Daarom is het effect op de begrotingssaldi niet afzonderlijk doorgerekend.

Overzicht per taakveld (97-100

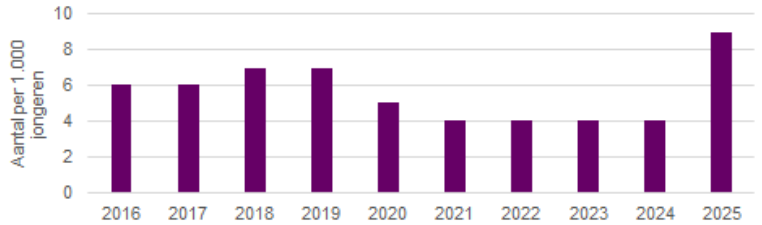
Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
166	98	Waarom is het saldo voor beheer overige gebouwen en gronden verdubbeld ten opzichte van de begroting van 2026?	D66/3	Het nadelige saldo van taakveld 0.3 (Beheer overige gebouwen en gronden) is niet verdubbeld, maar juist ongeveer gehalveerd: van € 316k in de Programmabegroting 2026 naar € 152k in de Programmabegroting 2027.
167	98	Bij 0.64 (belastingen overig): waarom zijn de lasten (117) zoveel hoger dan de baten (47)? Je zou bijna denken dat het niet echt loont om deze belastingen te heffen?	PRO/5	De baten op taakveld 0.64 (Belastingen overig) bestaan voornamelijk uit de opbrengsten van de hondenbelasting. De lasten bestaan vooral uit de bijdrage aan de BsGW en voor een klein deel uit salarislasten. De kosten van de BsGW hebben echter betrekking op meerdere gemeentelijke belastingen en heffingen. Het aandeel voor de riool- en afvalstoffenheffing wordt al toegerekend aan de betreffende taakvelden vanwege de kostendekkendheid. De overige kosten blijven vooralsnog verantwoord op taakveld 0.64, terwijl de opbrengsten van bijvoorbeeld de OZB op andere taakvelden staan. Hierdoor zijn de lasten en baten op taakveld 0.64 niet rechtstreeks met elkaar te vergelijken. Vanaf 2028 zal de volledige bijdrage aan de BsGW naar rato van de belastingopbrengsten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden, waarop ook de opbrengsten van deze belastingen en heffingen worden verantwoord.
168	99	Bij 3.4: waarom zijn de lasten (91) van economische promotie lager dan de baten (234)?	PRO/6	De geraamde lasten van € 91k op taakveld 3.4 (Economische promotie) hebben betrekking op economische promotie, toerisme en de daaraan toegerekende salarislasten. De baten bestaan uit de opbrengsten van de toeristenbelasting (€ 208k) en de forensenbelasting (€ 26k). Beide belastingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. De opbrengsten zijn dus niet uitsluitend bestemd voor economische promotie.
169	99	Bij 4.3: wat is inbegrepen in het bedrag van 273 onderwijsbeleid en leerlingenzaken?	PRO/7	Ongeveer de helft van de lasten op taakveld 4.3 (Onderwijsbeleid en leerlingzaken) heeft betrekking op leerlingenvervoer.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
				De overige lasten bestaan uit subsidie aan Stichting Kinderopvang Nijmegen (KION) voor de realisatie van peutergroepen in Mook en Molenhoek, collectiviteitsfinanciering voor zorg en jeugdhulp binnen het speciaal onderwijs in de regio Rijk van Nijmegen en contributie aan Ingrado (de landelijke vereniging van leerplichtambtenaren). Daarnaast zijn de salarislasten opgenomen van de ambtelijke medewerkers die zich bezighouden met onderwijsbeleid en leerlingzaken.

Vaststellingsbesluit (101-102)

Bij dit onderdeel zijn geen vragen gesteld.

Bijlagen (103-142)

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
170	107	1.Verwijzingen Halt. In de grafiek ontbreken de verticale waardes . En de waardes vanaf 2016 lijken anders te lopen dan in 2026. Hoe kan dat?	CDA/1	Bij het opstellen van de grafiek is abusievelijk het jaartal op de verticale as opgenomen in plaats van het aantal verwijzingen naar Halt per 1.000 jongeren. Hierdoor geeft de grafiek een onjuist beeld. De gecorrigeerde grafiek is als volgt: De grafiek wordt ook opgenomen in de erratalijst.
171	107	Beleidsindicatoren, Sociaal Domein. Bij de Verwijzingen Halt zijn de jaartallen tegen elkaar uitgezet. Dit levert, zoals te verwachten is, een keurige rechte lijn op (evenredige toename). Maar wat zijn de echte cijfers?	PRO/1	Zie het antwoord op vraag 170.
172	109	7. Personen met een bijstandsuitkering. De verloop van de grafiek is anders dan vorig jaar. Wat is de verklaring?	CDA/2	De grafieken zijn gebaseerd op de gegevens van het CBS, zoals gepubliceerd op waarstaatjegemeente.nl. Bij het opstellen van beide begrotingen is gebruikgemaakt van de op dat moment beschikbare gegevens. Het CBS actualiseert regelmatig zijn gegevens en past soms ook definities of berekeningsmethoden aan. Hierdoor kunnen cijfers over eerdere jaren achteraf wijzigen. De grafiek in de Programmabegroting 2027 is gebaseerd op de meest recent beschikbare gegevens.
173	109	Graag uitleg bij sommige getallen. Er staat bijvoorbeeld bij 7 (bijstand) dat per 10.000 inwoners het getal 160.4 is. Is die 160.4 een algemeen getal voor Nederland? Of specifiek voor	PRO/2	De waarde van 160,4 heeft specifiek betrekking op de gemeente Mook en Middelaar en niet op Nederland als geheel.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
		Mook en Middelaar? En aangezien er hier maar ca. 8100 mensen wonen, moet dit getal dan worden teruggerekend van 10.000 naar 8100?		De beleidsindicator wordt uitgedrukt per 10.000 inwoners, zodat de cijfers van gemeenten met verschillende inwoneraantallen onderling vergelijkbaar zijn. Om dit om te rekenen naar het werkelijke aantal personen met een bijstandsuitkering, moet rekening worden gehouden met het inwonertal in de betreffende verslagperiode. Voor 2025 komt dit neer op ongeveer 130 personen met een bijstandsuitkering.
174	109	Re-integratievoorzieningen: wat is de reden van de forse stijging in 2025?	PRO/-	De sterke stijging van de inzet van re-integratievoorzieningen in 2025 wordt verklaard door de groeiende groep kandidaten met een arbeidsbeperking en een complexere, langdurige ondersteuningsbehoefte. Dit leidt tot een intensievere inzet van met name jobcoaching en ontwikkeltrajecten, gericht op duurzame arbeidsparticipatie.
175	110	8.Lopende re-integratievoorzieningen. Hoe is de piek in 2025 te verklaren?	CDA/3	Zie het antwoord op vraag 174.
176	110	Wat verklaart de grote toename van re-integratiekosten in 2025?	D66/1	Zie het antwoord op vraag 174.
177	111	Beleidsindicatoren, Sociaal Domein. Het aantal cliënten met een maatwerkarrangement WMO is van 2019 tot 2025 met 50% toegenomen. Wat is hiervan de achtergrond?	PRO/3	Vanaf 2019 kennen we in de Wmo een abonnementstarief in plaats van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Daarnaast zijn er andere ontwikkelingen die een rol spelen, zoals de vergrijzing en de focus op langer zelfstandig thuis wonen, waardoor er meer ondersteuning van de Wmo nodig is. Ook zien we dat casuïstiek steeds vaker ingewikkeld is.
178	118-121	Het risico op overschrijding van de kosten in het Sociaal Domein wordt als incidenteel opgenomen. Gezien de structurele stijging van met name jeugdzorgkosten, waarom wordt dit risico niet ook structureel meegenomen?	VVD/1	De budgetten voor het Sociaal Domein worden jaarlijks geactualiseerd op basis van de meest recente realisatiecijfers, prognoses en verwachte ontwikkelingen. Structurele kostenstijgingen, waaronder die binnen de jeugdzorg, worden daarbij zo veel mogelijk verwerkt in de meerjarenraming. Het opgenomen risico heeft betrekking op mogelijke overschrijdingen ten opzichte van deze geactualiseerde budgetten. Omdat de omvang en het moment van dergelijke overschrijdingen onzeker zijn, wordt dit risico als incidenteel aangemerkt. Bij de volgende begroting worden de ramingen opnieuw beoordeeld en waar nodig structureel bijgesteld.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
179	118-121	In de risicoanalyse zien wij geen afzonderlijk risico voor kostenoverschrijding bij de voorgenomen investering van € 25 miljoen in onderwijshuisvesting. Waarom is dit risico niet opgenomen?	VVD/2	De investering in onderwijshuisvesting bevindt zich nog in de voorbereidingsfase. De geraamde investering van € 25 miljoen is gebaseerd op de huidige inzichten en uitgangspunten. Bij de verdere uitwerking van de plannen worden de investeringskosten nader onderbouwd en geactualiseerd. Eventuele financiële afwijkingen worden daarbij inzichtelijk gemaakt en aan de raad voorgelegd.
180	118-121	Ook zien wij geen afzonderlijk renterisico terug terwijl vanaf 2028 naar verwachting voor ongeveer € 27 miljoen aan langlopende leningen wordt aangetrokken. Is dit risico elders meegenomen en zo ja waar?	VVD/3	Zoals bij vraag 179 aangegeven, bevinden de plannen voor onderwijshuisvesting zich nog in de voorbereidingsfase. Ook de wijze van financiering moet nog nader worden uitgewerkt. Zowel de financieringsconstructie als de rente op het moment van het aantrekken van de leningen zijn daarom nog onzeker. In de risicoanalyse is een algemeen risico opgenomen van 2% van de totale lasten. Dit omvat ook mogelijke hogere rentelasten. Het renterisico is daarom niet nogmaals afzonderlijk opgenomen.
181	119, 10, 95	Waarom zijn er geen risico's opgenomen voor de bedrijfsvoering, de pensioenoverdracht naar het ABP, de Oekraïense ontheemden na maart 2028 en de bouw- en rentekosten?	VVD/4	In de risicoanalyse is een algemeen risico opgenomen van 2% van de totale lasten. Hiermee wordt rekening gehouden met mogelijke financiële tegenvallers binnen de bedrijfsvoering. Voor de pensioenoverdracht naar het ABP wordt de benodigde waarde jaarlijks actuarieel berekend, waarbij rekening wordt gehouden met de actuele dekkingsgraad van het ABP. Eventuele financiële gevolgen worden op basis hiervan geactualiseerd. Voor de Oekraïense ontheemden gaat de begroting uit van een rijksvergoeding (SiSa) tot maart 2028. Daarna verandert de verblijfsstatus en neemt de eigen verantwoordelijkheid voor huisvesting toe. Omdat de landelijke regelgeving en de financiële consequenties voor gemeenten na maart 2028 nog onvoldoende duidelijk zijn, is op dit moment geen betrouwbaar financieel risico te kwantificeren. Daarom is hiervoor geen afzonderlijk risico opgenomen. Voor de bouw- en rentekosten wordt verwezen naar de antwoorden op vragen 179 en 180.

Vraag nr.	Pag. nr.	Vraag fractie	Fractie	Antwoord b&w
182	122	Waarom wordt de RES NML niet genoemd als verbonden partij?	D66/2	De Regionale Energiestrategie Noord- en Midden-Limburg (RES NML) is georganiseerd via een centrumregeling op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze samenwerkingsvorm heeft geen eigen rechtspersoonlijkheid. De RES NML is daarmee geen afzonderlijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft zoals bedoeld in het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Daarom is de RES NML niet opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Mook, 27 oktober 2026,

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris, De burgemeester,

drs. W. Mariman I.M. van Dijk